

3/2006

Letra

Helsingin Flamencoystyksen jäsenlehti

www.flamenco.fi

Jäsenmaksu 2006!

Yhdistys päätti syyskokouksessaan 10.12.2005 pitää jäsenmaksut ennallaan.

Jäsenmaksu on 21 euroa ja saman perheen toiselta jäseneltä 9 euroa. Liittymismaksu on edelleen 10 euroa. Hallitus kehottaa jäseniä ottamaan jäsenkorttinsa mukaan yhdistyksen järjestämiin tilaisuuksiin.

Helsingin Flamencoyhdistys ry on ottanut käyttöönsä uudet sähköpostiosoitteet:

Yhdistyksen yleissähköposti:
info@flamenco.fi

Tiedotus ja nettisivut:
tiedotus@flamenco.fi

Letra:
letra@flamenco.fi

Flamencomusiikkitoiminta:
musiikki@flamenco.fi

Muistathan ilmoittaa menotietosi hyvissä ajoin nettisivujen flamenco-kalenteriin sekä Letraan!

HALUAAKO YSTÄVÄSIKIN LIITTYÄ HELSINGIN FLAMENCOYHDISTYKSEEN?

Vuotuisen jäsenmaksunsa maksanut saa neljästi vuodessa ilmestyvän Letran ja 10-30 %:n alennuksen kaikista yhdistyksen järjestämistä tapahtumista. Vuosimaksu on 21 euroa, kerran maksettava liittymismaksu 10 euroa.

Jäseneksi liittyminen: Maksa 31 euroa yhdistyksen tilille: Nordea 206518-21707. Ilmoita nimesi, osoitteesi ja puhelinnumerosi tai sähköpostiosoitteesi viestikohdassa. Liittyttyäsi Sinulle lähetetään noin kahden viikon sisällä jäsenkortti sekä kuluva vuoden jo ilmestyneet Letrat. Muistathan laittaa osoitteesi, että voimme lähettää lehden!

Lisätietoja:
taloudenhoitaja
Anne Lamberg-Laitinen,
p. 040 521 2763,
työ 020 483 5911,
anne.lamberg@metso.com

Sisällys

<i>Päätoimittajalta</i>	3
<i>Puheenjohtajalta</i>	3
<i>Tampereen Flamencoviikko</i>	4
<i>Kotimaista Telakalla</i>	5
<i>Falon flamencoluento</i>	7
<i>Rafael Jiménez "Falo"</i>	8
<i>Mercedes Ruiz</i>	9
<i>Kuopio tanssii ja soi</i>	10
<i>Eva Yerbabuena</i>	12
<i>Rocio de Molinan tanssikurssi</i>	14
<i>Martineille menestystä Madridissa</i>	15
<i>La Pandilla kotikentällä</i>	17
<i>Canela 5 vuotta</i>	18
<i>Kehonhallintaa ja -huoltoa flamencotanssijoille</i>	22
<i>Andalusialainen koira</i>	26
<i>Flamencon pääkaupungista</i>	26
<i>Terminologia</i>	27
<i>Noticias</i>	28
<i>Calendario</i>	29
<i>Top5</i>	30
<i>Cabeza de Vaca</i>	30
<i>Yhdistyksen hallitus, salin vuokraushinnat ja ilmoitus-</i> <i>hinnat</i>	31

Oikaisu:

Viime numerossa Erika Alajärven Heijastuksia-teoksen arvostelussa puhutaan Ramón Maronierin musiikista. Vain osa teoksen musiikista on kuitenkin Maronierin tekemää, mainittu bulerías on Jorge Pardon sävellys. Letra pahoittelee virhettä.

Anu Silvennoinen esiintyi Tampereen Flamencoviikon kotimaisessa illassa.
Kuva: Matti Hovi

Letra Helsingin Flamencoyhdistys ry:n jäsenlehti

Päätoimittaja:

Tove Djupsjöbacka,
Välskärinkatu 1 b A 23,
00260 HELSINKI,
p. 040 731 4304,
tove.djupsjobacka@helsinki.fi

Taitto:

Tiia Ettala
tiia@ettala-palomas.com

Numeroa 3/06 toimittivat myös:

Erika Alajärvi
Ailin Bayaz
Arja Haapakorpi
Suvi-Maria Helin
Juho Koskimies
Juha Leino
Maija Lepistö
Anne Virtanen
Sonja Vottonen

Oikoluku: Anne Lamberg-Laitinen

Kuvaajat:

Auli Kaartinen, solea@jippii.fi,
Mervi Ahlroth,
merviahlroth@kolumbus.fi
Matti Hovi

Kuvankäsittely:

Mervi Ahlroth
Tiia Ettala

Kansi:

Eva Yerbabuena Kuopio tanssi ja
soi -festivaalilla.
Kuva: Tuire Punkki.

Paino: Yliopistopaino

ISSN 1456 7938

Jos kirjoitat Letraan:

Toimita jutut tai juttuehdotukset sähköpostitse päätoimittaja Tove Djupsjöbackalle liitetiedostona RTF-muodossa. Älä laita juttuun ylimääräisiä muotoiluja (sisennyksiä, lihavoituja, tavutuksia tms.) Lyhyet jutut voit kirjoittaa sähköpostiviestinä tai toimittaa postitse levykkeelle tai CD:lle tallennettuna.

Päätoimittajalta

Kesä on ohi, ja jälleen uusi syksy edessä, joskin kasvillisuuden osalta syksyn värit saapuivat jo kauan sitten. Letraa on jälleen väännetty hiki hatussa, jotta saisimme lehden julkaistua ajoissa. Kakkosnumeron viivästyessä tuli jo huolestuneita yhteydenottoja – enkö saakaan enää Letraa, kun sitä ei ole näkynyt niin pitkään aikaan? No, ken odottaa jotain hyvää...

Kesän flamencotapahtumat ovat takana, ja suuri osa lehdestä kertoo niiden tunnelmista. Kuopiossa flamenco oli tänä vuonna näkyvällä sijalla, Tampereen flamencoviikko puolestaan porskuttelee kohti uusia

huippuvuosia. Falo ja Mercedes Ruíz toivat yleisölle vahvoja flamencotunnelmia, edustaen aivan eri näkemyksiä.

Suomalaisen flamencon tuoreimmista saavutuksista on todisteena muun muassa Kaari Martinin kolmas palkinto Madridin koreografia-kilpailussa. Syksyn aikana juhlitaan tanssiryhmä Canelan 5-vuotisjuhlia. Letra onnittelee! Lokakuussa Jyväskylän Flamencoyhdistys on 10-vuotisjuhlavuotenaan ottanut asiakseen järjestää Peñat kohtaavat -esityksen. Hyvä niin, viimekertaisesta onkin jo melkein kymmenen vuotta aikaa! On erittäin tärkeitä nähdä, miten

flamenco elää muilla paikkakunnilla, ja luoda yhteyksiä suomalaisten flamencojen välille.

Syksyn saapuessa lähestyy myös seuraava Helsingin Flamencofestivaali. Vaikka festivaali järjestetäänkin keskellä kylmää talvea, on tunnelma ollut vuosi vuodelta lämpimämpi. Ja mitäs se talvi haittaa, kun voit pistää päähäsi Flamencoyhdistyksen pipon ja harrastaa lumisotaa espanjalaisten esiintyjien kanssa? Jäämme odottamaan festivaalin esitystietoja, jotka ilmestyvät aivan lähiaikoina.

**Tove
Djupsjöbacka**

Puheenjohtajalta

Viime vuosi Helsingin Flamencoyhdistyksen hallituksen varapuheenjohtajana oli mielenkiintoinen ja opettavainen. En ollut vielä koskaan istunut hallituksessa, vaikka olinkin jo vuosia seurannut läheltä ystävien ja tuttujen luotsaaman peñan toimintaa. Hallituksessa oli onneksi kokeneita jäseniä, joiden avulla ensikertalainen pääsi nopeasti mukaan kuvioihin.

Kiitos kaikille edellisen hallituksen jäsenille hyvästä vuodesta ja erityiskiitos vielä Anneille, eli puheenjohtaja Virtaselle sekä taloudenhoitaja Lamberg-Laitiselle, jotka uhrasivat festivaalin järjestelyihin jopa yöunensa. Kiitos myös kaikille Letran parissa työskenneille, erityisesti tietysti Tovelille, sekä kaikille niille, jotka muuten osallistuvat peñan toimintaan. Vielä kiitän luottamuksesta nykyistä hallitusta, jossa onnekseni jatkavat monet ko-

keneet konkarit, ja johon saimme myös ilahduttavasti uutta verta. Kevätkokouksen osanotto olikin tänä vuonna riemastuttavan suuri. On hienoa saada toimia tämän porukan puheenjohtajana.

Tätä kirjoittaessani upea kesä lähestyy valitettavasti loppuaan. Kesän flamencotapahtumista suurimpia olivat Kuopio tanssii ja soi sekä Tampereen flamencoviikko, jotka tarjosivat jälleen huippuluokan konsertteja ja kursseja. Hovin ratsutilallakin tanssittiin ja Jyväskylän Flamencoyhdistys vietti 10-vuotisjuhliiaan, onnittelet! Täällä Helsingissä nautimme kesällä monesta Club Candelasta ja elokuinen SalsaFlamencoFiesta on vielä kokematta.

Hallituksessa valmistaudumme jo vauhdilla talviseen Helsingin X Flamencofestivaaliin ja kannattaakin jo varata kalentereista flamencolle 10.-

18.2.2007 sekä seurata festivaalin sivuja netissä www.flamenco.fi/festivaalit. Jollei ohjelmaa tämän Letran ilmestyessä vielä ole julkaistu, se tehdään pian. Muistathan muutenkin nettisivustomme www.flamenco.fi, jonka ilme hiukan uudistuu syksyn aikana. Jos haluaisit itsekkin osallistua talkoisiin festarin aikaan tai muuten olla aktiivisesti mukana yhdistyksen toiminnassa, voit lähettää ehdotuksia, kysymyksiä, risuja ja ruusuja osoitteeseen info@flamenco.fi.

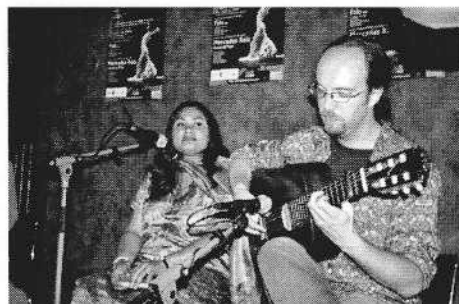
Hyvää syksyä kaikille!

Emilia Aho

Tampereen Flamencoviikon uusi nousu

TOVE DJUPSJÖBACKA

Ramón Maronier ja Peali Mitra.

Kuva: Tove Djupsjöbacka

Tämänvuotinen Tampereen Flamencoviikko tarjosi jälleen ilahduttavan rivin flamencoesityksiä laidasta laitaan. Oli espanjalaista ja suomalaista, teatterikeikkaa ja klubi-iltaa eli jokaiselle jotakin. Espanjalaisten esitykset oli tällä kertaa keskitetty Tampereen Teatterille. Sikäli onnistunut päätös, koska Tampere-talosta ei saa viihtyisää konserttipaikkaa vaikka kuinka yrittäisi. Mercedes Ruízin esitys myytiin kuitenkin nopeasti loppuun, joten yleisöä olisi varmasti riittänyt jopa kahteen esitykseen. Tampereen Teatterin liput ovat myös verrattain kalliita ottaen huomioon, että kaikista paikoista ei näe kovin hyvin.

Flamencoviikon avajaisia vietettiin viimevuotiseen tapaan Ravintola Kivessä, esiintyjinä niin ikään viimevuotiseen tapaan Cerbero-yhtye Helsingistä. Cerbero, joka on tullut tutuksi ainakin kaikille Club Candelan ystäville, on vuodessa kehittynyt ryhmänä huomattavasti kypsemmäksi. Uusin jäsen, perkussionisti Ricardo Padilla istuu jo hyvin joukkoon. Tampereella lisäväriä toi Heidi Oilimon laulu, joka sopi kauniisti kokonaisuuteen.

Keskiviikkona ohjelmassa oli Falon luennon lisäksi klubi-ilta, jonka esiintyjinä olivat Ramón Maronier & Friends. Ystäviä edustivat tällä kertaa Ganivet-esityksessään nähty Cinta Hermo sekä ihastuttava intialainen laulaja Peali Mitra. Cinta lauloi useitakin flamencon tyyllilajeja vaikuttavasti, muun muassa soleáa, mutta hänen ominta alaansa tuntuivat olevan fandango ja colombiana sekä ylimääräisenä kuultu sevillanas, jossa hän säesti itseään kitaralla. Peali Mitra teki vaikutuksen sympaattisella ja nöyrällä olemuksellaan tuoden esitykseen aivan omat mausteensa. Illan mielenkiintoisinta antia olivatkin

bulerias ja tangos, jossa espanjalainen ja intialainen laulu vuorottelivat. Maronier käytti useassa kappaleessa rytmejä taustanauhalla, joka mielestäni sopii hyvin Maronierin omaleimaiseen musiikkiin. Ihmettelin kuitenkin selittelyä, ettei hyvää perkussionistia saatu paikalle ja siksi piti käyttää taustanauhaa. Myös illan alun sooloja vähäteltiin selittämällä, että ohjelmaa piti pidentää sooloilla. Lavalla kannattaa välttää turhaa selittelyä – se tuo vain yleisölle huonon maun suuhun.

Torstaina Tampereen Teatterissa nähtiin Compañía Kaari Martinin Espanjassakin palkittu Kerro minulle sade -teos, nyt ensimmäistä kertaa livemusiikilla. Oli jännittävää nähdä teos näin erilaisessa muodossa. Livemusiikki toi selvästi tanssijoille lisää inspiraatiota, eikä ihme – harvoin pääsee tanssimaan tuollainen bändi taustajoukkoinaan. Falon laulu oli nautittavaa kuultavaa ja erityisesti Pablo Suárezin pianonsoitto teki vaikutuksen. Canonin mainiota kitaransoittoa olisi mielellään kuullut enemmänkin, mutta Falon ja Canonin siguiரியas oli illan kohokohia. Ilahduttava yllätys oli loistava viulisti Henrik Perelló, joka tavoitti soitollaan hienosti myös flamencon rosoisemmat puolet. Orkesterin vankkana rytmisenä pohjana toimi Karo Sampela aina yhtä maukkaalla soitollaan. Roni Martin luotsasi yhtyettä varmaotteisesti.

Kokonaisuutena live-esityksessä jäi kuitenkin hiukan pirstaleinen vaikutelma. Kun kerran tällainen joukko muusikkoja on paikalla, soisi heille hetkiä, jolloin voi todella musisoida ja kehittää musiikillista ajatusta, ennen kuin siirrytään seuraavaan. Teoksen musiikillinen rakenne on sellainen, että uusia asioita tapahtuu jatkuvasti. Roni Martinilla tuntuu

riittävän ideoita vaikka mihin, ja hyvä niin! Live-tilanteessa kuulijalle jää helposti hiukan hätäntynyt olo ja muusikot ovat riippuvaisia nuosteista pysyäkseen kokonaisuudessa mukana. Jos teosta tullaan esittämään useamminkin livemusiikilla, olisi syytä kehittää sitä eteenpäin – tehdä musiikin rakenne ilmavamaksi ja ehkä rakentaa musiikkia myös tanssinumeroiden väliin. Live-esitys jätti myös kaipaamaan tanssiin lisää säröä. Nauhamusiikin kanssa koreografiat toimivat mainiosti, mutta livemusiikin kanssa kaipaasi hiukan rosoisuutta kaiken kauniin väliin, vahvempia remateja yms. Tällaisen live-esityksen aikaansaaminen on kuitenkin todella saavutus, joten onnittelut siitä tekijöille!

Viikon kokonaisuuteen kuului myös kattava kurssitarjonta. Falon ja Canito opettivat laulua ja kitaransoittoa, Mercedes Ruíz piti tanssikursseja kahdelle tasolle. Keskitasolla tehtiin buleriasta ja edistyneiden tasolla martineteä. Ruízista on kehittynyt varma opettaja, joka tietää, mitä haluaa. Hän teki mielenkiintoisen pätkän koreografiaa ja myös opasti sen kaikissa yksityiskohdissa. On ilo huomata, että opettaja välittää oppilaan koko vartalosta, koputusten lisäksi lantion, rintakehän, olkapäiden, pään, käsivarsien ja jopa ranteiden liikkeistä. Ruízin kurssien lisäksi Suvi-Maria Helin piti tanssikurssin perustasolle.

Kaiken kaikkiaan Flamencoviikko on jälleen nousussa kohti aikaisempien vuosien kulta-aikaa. Toivottavasti nousu jatkuu ja konseptia kehitetään eteenpäin. Joten kunnianhimoisesti kohti ensi vuotta! Jolloin toivomme myös saavamme ohjelmatiedot kesäkuuta aikaisemmin...

Kotimaista Telakalla: Perhosesta pianoon

Tampereen flamencoviikko: Suomalaisen flamencon illta. Esiintyjiä Kotkasta, Tampereelta, Helsingistä ja Granadasta. Telakka 25.7.

Tampereen Telakan ullakkoteatteri täyttyi jälleen innokkaista flamencon harrastajista. Kaikki halukkaat eivät mahtuneet sisään, vaikka järjestäjät saivatkin kiitettävästi loihdittua lisätilaa pyytämällä läsnäolijoita tiivistämään ja tiivistämään ja tiivistämään... Telakan suomalaisen flamencon illat ovat olleet menestyksiä vuodesta toiseen. Joinakin vuosina Telakan iltoja on järjestetty jopa kolmena iltana peräkkäin. Tänä vuonna festivaaliohjelmistoon oli valittu Telakkaillaksi tiistai-iltta, festivaalin toinen päivä.

Illan esiintyjäksi oli valikoitunut monipuolinen joukko flamencon harrastajia ja tekijöitä. Taso oli erityisen kirjava tänä vuonna. **Sinikka Vainio** oli tuonut joukon Flamenco Azul -koulunsa oppilaita esiintymään. Esitykset olivat hyvin harjoitettuja. Flamencon tulkintaan oli ilmiselvästi panostettu, minkä myös hyvin huomasi. Erityisesti

mieleeni jäi vasta 18-vuotiaan **Aino Sepposen** peteneras-soolo, jossa tulkinta ja intensiteetti olivat erityisen voimakkaita. Vainiolla on paljon nuoria lahjakkaita oppilaita, joista varmasti tulemme vielä kuulemaan.

Hannele Tuomipuu kävi viime talven aikana pitämässä muutaman flamenconkurssin kotkalaisille flamencon harrastajille. **Jenni Spännäri** oli harjoittanut Hannelen tekemän koreografian kevään aikana, ja ryhmä esiintyi Spännärin johdolla Telakan illassa. Valitettavasti hyvä koreografia ei päässyt oikeuksiinsa, koska ryhmän taso ei Spännäriä lukuun ottamatta riittänyt alkuunkaan koreografian tulkittamiseksi. Perusasioita, kuten ryhtiä ja rytmiä, ei oltu vielä sisäistetty.

Tamperelainen **Anu Silvennoinen** valmistui Tukholman Danshögskolanista toukokuussa 2006 pääaineenaan flamencotanssi. Silvennoinen esitti illassa päättötyönsä "Toisaalla". Musiikista ja sävellyksestä vastasi hänen siskonsa, pianisti **Ulla Silvennoinen**. Anu Silvennoinen tanssi modernia liikekieltä käyttäen, flamenco teoksessa oli suhteellisen

vähän. Teos oli tyylikäs ja kokonainen. Mielenkiintoinen liikekieli ja alun intensiteetti jäivät mieleen. Flamencon rytmiikkaa oli käytetty yllättävän vähän hyväksi. Sen sijaan kommunikointi pianistin ja tanssijan välillä oli saumatonta. Silvennoisen sanoma toisaalla olemisesta, siitä että suomalainen flamencotanssija saattaa aina tuntea olevansa henkisesti toisaalla, oli hän sitten Espanjassa, Suomessa tai vaikka Ruotsissa, kosketti varmasti monia salissa olijoita. Voi kun piano olisi ollut viiressä (terveisii Telakan pomoille)!

Tampere oli edustettuna Telakalla erinomaisesti. **Suvi-Maria Helin** esitti oman teoksensa "Butterfly" ihanassa sinisessä pallokankaisessa bata de colassaan. Musiikkina käytettiin teoksen nimeä kantavan Rajaton-lauluyhtyeen kappaletta. Suvi on taitava tanssija ja hänen lavaolemuksensa on aina hyvin raikasta ja mutkatonta. Teos oli nautittavaa katseltavaa. Musiikin valinta oli onnistunut ja se sopi täydellisesti Suvin liikekielelle ja ilmaisulle.

Konsertista huokui tamperelaisten asenne flamenco

kohtaan: yksilöllisesti, vapaasti, teatteri-ilmaisumuotoja hyväksi käyttäen, perinteitä kunnioittaen. Öle! Eikä konsertti päättynyt kuumaan Telakan ullakkoteatteriin. Yleisö päästettiin tunnin mittaisen esityksen jälkeen tauolle, jonka jälkeen ilta jatkui Telakkaravintolassa pöydissä istuen ja virvokkeita nauttien. Odotukset olivat korkealla, sillä tulossa oli elävää musiikkia sekä Helsingistä Espanjaan tanssia opiskelemaan läheneiden **Maura Martinin** ja **Ailin Bayazin** soolot.

Setin aloitti uusi helsinkiläinen kokoonpano La Búsqueda. Kitaristi **Juho Koskimies** on kehittynyt huimasti flamencokitaran soitossa viime vuosina. Juhon soitto oli rytmisesti varmaa ja melodiat herkkiä. Laulusta vastasi syväääninen **Taija Tyrväinen**, palmaksissa ja cajonissa oli Helsingin flamencon monilahjakkuus **Tove Djupsjöbacka**. Maura Martin tanssi tientoksen siististi ja teknisesti. Ilmaisuuksiin olisin kaivannut lisää sisältöä. Ailin Bayaz tanssi herkullisen alegrian, josta huokui Bayazin välitön luonne ja herkkyyks.

Esityksestä jäi mieleeni erityisesti Koskimiehen herkkä taranta-soolo. Hän on oiva esimerkki siitä, että tulakseen hyväksi kitaristiksi ei tarvitse välttämättä opiskella vuosikautia soittamista Espanjassa. Yleisö olisi halunnut enemmän, mutta ryhmä Djupsjöbackaa ja Koskimiestä lu-

kuun ottamatta ei vaivautunut encores-kiitoksiin, mistä jäi hieman outo olo yleisölle. Loppukiitokset ovat osa esitystä. Mielestäni esiintyjien tulisi kunnioittaa kuulijoita ottamalla vastaan yleisön kiitokset vähintään tulella kumartamaan lavalle uudelleen, jos lisänumeroita ei ole. Luultavasti "virhe" meni ryhmän jännityksen ja adrenaliinin piikkiin. Tähän asiaan toivoisin heidän kuitenkin kiinnittävän huomiota vastaisuudessa.

Illan ohjelman päätti granadalaistuneen kitaristi **Matias Kaupin** luotsaama ryhmä. Kokoonpanoon kuului kaksi espanjalaista laulajaa sekä suomalainen viulisti ja perkussionisti. Toisen laulajan roolia en oikein ymmärtänyt. Hän lauloi vain yhden rumban, ei kovin flamencosti sitäkään. Musiikki oli kuitenkin hauskaa ja monipuolista, vaikkakin lopputulos oli paikoittain hieman levoton. Tiukempi compás olisi pitänyt esimerkiksi pitkän buleriaksen paremmin kasassa. Yleisö nautti kuulemastaan. Elävää flamencomusiikkia ei näillä leveysasteilla koskaan kuule liikaa.

Telakan ilta oli mielestäni viikon onnistunein flamencofiesta, joka jatkui pitkälle yöhön juergojen parissa. Kiitos Tampere!

Anne Virtanen
Kuvat: **Matti Hovi**

Aino Sepponen teki vaikutuksen vahvalla ilmaisullaan.

Anu Kaaja (ylh.) ja Suvi-Maria Helin (oik.) hameenhelmat hulumuten.

Matias Kauppi (vas.takana) ystävineen tahditti Telakan loppuilltaa.

Romanssista flamencoksi

- Falon flamencoluento

Tiedonnäköinen harrastajajoukko istui hiljaa Teatteri Kiven ravintolas-
sa, kun **Falo** eli Tampereen flamen-
cofestivaalin laulajavieras **Rafael
Jiménez** piti musiikinäytteistä ja
luennosta koostuvan katsauksen fla-
mencon historiaan ja eri paloihin.
Espanjassa sitä kutsutaan "confe-
rencia ilustradaksi". Luennot oli
tilausta. Vaikka harrastamisen alussa
riittää musiikin ja tanssin perusteis-
iin tutustuminen, pidempään asian
kanssa työskentely herättää kysy-
myksiä historiasta ja ns. teoriasta.
Suomen kielellä on julkaistu ansio-
kas flamencoä käsittelyä yleisteos,
mutta suurin osa flamencon historiaa
koskevasta kirjallisuudesta on espan-
jankielistä, jota melko harva hallitsee
riittävästi asiaan perehtyäkseen.

Falo on musiikillisen lahjakkuu-
tensa lisäksi flamencon tietopankki,
joka ei tietojaan säästele. Luento ei
päässyt puuduttamaan, sillä kitaralla
säestetyt laulunäytteet tekivät his-
torian kerronnasta elävää ja havain-
nollista. Luento oli sekä tiedollisesti
että taiteellisesti onnistunut. Aikaa
oli varattu luentoon kaksi tuntia,
joten Falon oli tiivistettävä asiaansa
melkoisesti ja esitettävä historialliset
linjaukset leveällä pensselillä. **Tove
Djupsjöbacka** käänsi suomeksi es-
panjankielisen luennon. Yleisö esiti
kysymyksensä englanniksi, johon
Amerikan mantereella englantinsa
oppinut Falo vastasi. Asiaa ja kysy-
myksiä olisi riittänyt reilusti yli kah-
den tunnin.

Melkeinpä jokaiselle flamencon
harrastajalle on tuttua flamencon
kehittyminen mustalaisten, juuta-
laisten ja maurien musiikista sekä
andalusialaisesta folkloresta. Histo-
riaan ja palojen kehittymiseen liitty-
vä tuntemus lienee harvinaisempaa.
Flamencolla ei sinänsä ole yhtä aino-
aa "virallista" historiaa, mutta siitä
on tehty useita tulkintoja, joista ko-
timaisessa flamencokirjassa on hyvä
lähdeluettelo. Tulkinnot poikkeavat
hieman toisistaan ja esimerkiksi pa-
lojen luokitusta on tehty monella
tavoin. Perusasioista, kuten juuta-
laisten, maurien, mustalaisten ja an-
dalusialaisen folkloren vaikutuksesta
ollaan kuitenkin yhtä mieltä.

Falon tulkinta "romansseista"
(romances) flamencon alkuperänä
oli ainakin minulle uusi. Romances,
keskiaikaiset laulelmat, olivat pitkiä
laulettuja tarinoita historiallisista ta-
pahtumista. Flamencon kehittyessä
1800-luvulla laulut alkoivat kertoa
omakohtaisista kokemuksista histo-
riallisten tapahtumien sijaan. Muut
flamencon historiasta kirjoittavat
eivät kuitenkaan kerro tällaisesta
kehityskulusta (vertaa esim. **D. E.
Pohren, R. Molina & A. Maire-
na**). Romansseilla ja flamencon ke-
hityksellä näyttäisi kuitenkin olevan
jonkinlainen yhtymäkohta, sillä esi-
merkiksi romanssien tekstuaalinen
rakenne muistuttaa useiden flamen-
copalojen, kuten solean, tekstien
yleisintä rakennetta (kahdeksanta-
vuiset säkeet ja neljä säettä letrassa).
Falon mukaan romansseja seurasivat
välivaiheina tonás sekä caña ja polo,
joiden jälkeen oltiin jo asian ytimessä.
Samanaikaisesti oli jo olemassa
tangos omana palonaan.

Flamencon kehittymistä julki-
seksi taiteeksi edisti sen esittäminen
laulukahviloissa (cafés cantantes).
Tämä vaihe alkoi 1800-luvulla. Am-
mattilaisuus alkoi tuolloin kehittyä,
sillä esiintyjät saivat palkkioita ja
syntyi flamencon taiteilijayhteisö.
Palmasten ja pöydän lisäksi kitara
lisättiin instrumentteihin. Myöhem-
min Etelä-Amerikasta kotoisin oleva
cajón korvasi arkisemmat lyömäsoit-
timet kuten pöydän. Esiintyminen
kehittyi teatterinomaisemmaksi,
ja sitä ryhdyttiin kutsumaan oop-
peraflamencoksi. Falon mukaan
oopperaflamenco ja perinteinen
mustalaisperheiden suljettu flamen-
con tekeminen elivät tuona aikana
rinnakkain, mutta niiden välillä oli
jännitteitä.

Yleisö pyysi Falolta myös mieli-
pidettä flamencon muuttumiseen ja
musiikin fuusioihin. Vastaus nojasi
historiaan: flamenco on muuttunut
koko historiansa ajan, ja se kuuluu
asiaan. Sen sijaan makuasioihin hän
ei ottanut kantaa ja ne hän ovatkin
kaikkien omassa harkinnassa.

Arja Haapakorpi

Sähköä ilmassa

Laulu: Rafael Jiménez "Falo",
kitara: Juan Suárez "Canito";
piano: Pablo Suárez; perkussiot:
Daniel Suárez "Sena", palmas:
Cecilia Lozano "La Popi"; tanssi:
Manuel Liñán. Tampereen Teatteri
28.7.

Tänä vuonna Tampereen flamenco-viikon lauluillasta vastasi Pohjois-Espanjasta kotoisin oleva **Rafael Jiménez "Falo"**. Falon mukana olivat kitaristi **Canito**, pianisti **Pablo Suárez**, perkussionisti **Daniel Suárez "Sena"** sekä palmero **La Popi**. Soleán tanssi **Manuel Liñán**. Tampereen teatteri oli täynnä ihmisiä ja tunnelma oli lämmin. Esityksen alkaessa laulu ja kitara kuuluivat liian kovaa – ääni oli kireän metallinen ja tuntui epämukavalta korvissa. Josain vaiheessa volyymia kuitenkin pienennettiin tai korvani tottuivat siihen...

Falon nasaalinen ääni ei haitannut minua, mutta oli kohtia, joissa äänen epäviireisyys ei tuntunut miellyttävältä. Kitaristivelho Canito hoiti hommansa loistavasti ja toi potkua koko konserttiin. Hänen rytmiset

kikkailunsa nostattivat varmasti monen ihokarvat pystyyn ja erityisesti tangos kaikkine huippu-cierreineen jäivät minulle hyvin mieleen.

Illan biisit olivat moderneja, kuitenkin mukana myös perinnettä, mutta loppuivat välillä hiukan erikoisella tavalla. Falo piti Tampereella myös laulukurssin ja monet olivat kehuneet sekä kurssia että hänen avoimuuttansa ja sydämellistä luonnettaan. Kyllä illan tähti oli Falo, mutta oikeastaan sanoisin: sekä Falo että Canito. Caniton soitto oli niin hurjaa, että hiki virtasi. Popin palmakset olivat palmaksia, mutta ei siirtä sen enempää. Samaa voisin sanoa illan nuoresta perkussionistista, hyvää peruskamaa ilman suurta olé:ta. Pablo Suárez loihti hienoja värejä pianosta kitaran ympärille ja toimi mukavasti yhdessä Caniton kanssa.

Manuel Liñánin solea oli mukavaa katsottavaa, sillä ainahan on kiva saada lauluiltaan mukaan myös tanssia. Ajattelin aluksi, että Liñán tanssisi ainakin pari paloa, mutta se jäikin vain soleaan. Hyvin tanssi ja nuori kaveri! Olisi hienoa nähdä hänen teoksensa "1980", koska olen itsekin syntynyt tuona vuonna.

Falon konsertti oli todella nautinnollinen ja pitkä (pari tuntia!). Encorena pienet buleriakset, joissa Popi fiilisteli. Tuo tanssipyrähdys oli ikävä kyllä aika kylmää, ehkäpä vaistot olivat kateissa. Tämän kaiken jälkeen oli todella mukava lähteä flamencoystävien kanssa nauttimaan illasta ja keskustelemaan, mistäs muusta kuin flamencosta totta kai!

Juho Koskimies

Tutkija ja taiteilijasielu

Harvalla taiteilijalla riittää esityksensä jälkeen kärsivällisyyttä lukemattomille ihmisille, jotka haluavat päästä juttelemaan. Falolla riittää. Esityksensä jälkeen hän kertoi auliisti kaikille, ketkä uskaltautuivat kysymään, esityksensä ohjelmasta ja ajatuksistaan.

Jännittävää on, että Falon musiikki mielestään usein moderniksi (ks. Juho Koskimiehen arvostelu). "Mikään tänään laulamani letra ei ollut alle kaksisataa vuotta vanha", Falo ilmoitti tomerasti konsertin jälkeen. Kun kysyn lisää hänen laulamistaan letroista, vastaukset tulevat vuorenvarmasti, kuin tietosanakirjasta – "niin, tuon letran äänitti ensimmäistä kertaa laulaja se ja se vuonna 1911, seuraavan laulaja se ja se vuonna 1905"... Kuuntelija ei meinaa pysyä mukana!

Ohjelmistossa oli mukana myös harvinais-

suuksia, paloja joita varmasti kukaan yleisössä ei tunnistanut. Mainittakoon kaunis laulu lumen peittämistä kukista, se edustaa paloa nimeltä montañeras, nykyään äärimmäinen harvinaisuus. Hauska duurissa kulkeva bulerias oli Falon omalta mummilta opittu. Paitsi palojen rikkautta illassa oli myös kielirikkautta – kyseisessä buleriakassa osa säkeistöistä laulettiin Asturiaksen murteella nimeltä bable, tangoksessa osa säkeistöistä oli portugalksi. Falohan on kotoisin Pohjois-Espanjasta, Asturiaksen provinssista, Oviedon kaupungista, josta myös Portugaliin on lyhyt matka. Hän tuns selvästi olonsa kotoisaksi Suomessa ja painotti useamman kerran myös konsertin aikana, että hän viihtyy täällä. "Tiedättehän, myös minä olen pohjoisesta kotoisin."

Falon äänenkäyttö jakaa varmasti kuuntelijoiden mielipiteet. Se on kirkasta ja korkeaa ja välillä hiukan nasaalia. "Tällainen äänenkäyttö oli flamencossa pinnalla ennen vanhaan", hän kertoo. Luennollaan

hän demonstroi esimerkiksi **Joaquín de la Paulan** soleaa, jossa äänenkäyttö muistutti paljolti Falon omaa tyyliä. Kun Falolta kysytään mielipidettä **Camarónista**, hän toteaa, että "Camarón merkitsi samaa flamencolle kuin **Enrique el Mellizo** aikoinaan, suurta mullistusta". Selvää on kuitenkin, että Camarónin raaka äänenkäyttö, jota on viime vuosikymmeninä imitoitu ahkerasti, on tyylillisesti erittäin kaukana siitä, mitä Falo itse edustaa. Falon uraan kuuluukin yli kymmenen vuoden pesti oopperatenorina! "Lauloin lähinnä italialaista oopperaa, pidän oopperasta erittäin paljon. Flamenco laulan kuitenkin hiukan matalammalta äänenkorkeudelta." Hän ei usko äänen rikkomiseen laulaessa. "Jos joku haluaa laulaa vain vähän aikaa, niin olkoon, mutta minä aion laulaa koko elämäni!"

Jääkäämme odottamaan Falon syksyllä ilmestyvää levyä!

Tove Djupsjöbacka

Naisen tanssia parhaimmillaan

Compañía Mercedes Ruíz: "Gestos de mujer". Tanssi: Mercedes Ruíz, Carlos Cardoso; musiikki, kitara: Santiago Lara, kitara: Raúl Vicente; laulu: David Palomar, Miguel Ángel Soto "Londro"; perkussiot: Pedro Navarro; kontrabasso: Juanmi Guzmán; valot: Manuel Llorens. Tampereen Teatteri 29.7.

Naisen eleet, naisen tanssi. Nuoren naisen kaunis vartalo, ikaikainen voima, läsnäolo. Tanssivat kädet, jotka näyttävät keskustelevan ilman kanssa. Jalat milloin vahvasti maassa, milloin lentävät, kun voivat. Täydellinen tekniikka. **Mercedes Ruíz** toi Tampereelle naisen tanssia parhaimmillaan.

Mercedesin tanssia ja vahvaa läsnäoloa oli ilo seurata. Ilmeikäs, persoonallinen tanssija on – kuten esitteetkin tiesivät kertoa – nuoruudesta huolimatta kypsä esiintyjä. Kuusivuotiaasta ammattilaisena tanssinut on huippuunsa hiotun tekniikan kehittämisen lisäksi ehtinyt tottua lavalla oloon. Jokainen liike huokuu varmuutta, tanssia on hyvä katsoa. Silti se näyttää syntyvän sillä hetkellä, hengittävän, elävän. Ja mikä tärkeintä, jokaisessa palossa on sen henki vahvana. Alegriassa gracia ja ilmavuus, vanhaa tanssia kunnioittava pysähtyneisyys ja sulokkaat asennot. Siguriyassa voima – ei pelkästään jaloissa! – ja olemisen intensiivisyys tuntuivat miltei käsittämättömiltä. Hentoinen, pieni nainen kyllä osaa näyttää kuka käsklee, olematta silti yhtään ylimielinen tai uhoava.

Sitten risut. Miksi Tampereella nähty kokonaisuus oli ohjelmassa teoksena "Gestos de mujer", kun todellisuudessa näimme vain muuttaman kappaleen kyseisestä teoksesta, täydennettynä irrallisilla numeroilla Ruízin muista teoksista? "Gestos de mujerin" aiemminkin – kokonaisuus – nähneenä voin sanoa paljon jääneen puuttumaan kokonaisuuden tasolla. Oma pettymykseni oli suuri, kun teoksen mieleenpainuvien numero, kahden tanssijan huikean kaunis tarantos-tangos olikin jätetty pois. Samoin oli käynyt toisen dueton,

lopun romancen. Mahtoiko tanssien poisjääminen johtua miestanssijan vaihdoksesta? Tampereella nähty sinänsä aivan taitava tanssija **Carlos Cardoso** jäi myös soolossaan kovin persoonattomaksi, etenkin teoksessa aiemmin tanssineeseen valloittavaan **Marcos Floresin** verrattuna. Cardoson mukanaolo esityksessä ei tuntunut perustellulta, eikä hän itsekään suoraan sanoen tuntunut yrittävän lunastaa paikkaansa. Alun "tu mirada" -nimisessä verdialesissa-kaan, ainoassa nyt nähdyssä duetos- sa, ei oikein minkäänlaista kontaktia syntynyt tanssijoiden välille.

Muusikot tanssin palveluksessa

Läpi esityksen aisti muusikoiden ja laulajien roolin tanssin tukena, omana vahvana elementtinään, mutta paikallaan "atrás", takana. Säestys hoidettiin moitteettomasti, turhia keikailematta. **Manolo Sanlúcarin** oppipojan, nuoren **Santiago Laran** kitara soi mehevän täyteläisenä. Hänen säveltämänsä musiikki on kaunista, perinnettä kunnioittavaa, mutta siinä maistuu vahvasti myös nykyaika. Musiikki sopii tyyllisesti Mercedesin tanssiin täysin, pitäen myös illan kokonaisuuden kasassa, vaikka kappaleet olivatkin useasta teoksesta kootut. Tampereen Teatterin useaan otteeseen parjattu äänentoisto toimi tänä iltana paremmin kuin muissa viikon esityksissä. Vai johtuiko sitten istumapaikasta, niiden välillä tuntui olevan kovin suuria eroja. Tasapainoisen ja nautittavan musiikin lisäksi tyylikkään konstailemattomat valot tukivat tanssia.

Toisin kuin ennakkotiedoissa mainittiin, mukana oli vain kaksi

laulajaa. **Londro** ei tällä kertaa yltänyt parhaimmilleen, vaikka vankka kokemus ja tinkimättömät taidot takasivat hyvän tulokunnan. Nuori **David Palomar** sen sijaan teki vaikutuksen energiallaan. Ryhmän muutenkin alhaista keksi-ikää oli omalta osaltaan laskemassa **Raúl Vicente**, vasta 18-vuotias kakkoskitaristi. Ensimmäistä kertaa ulkomailla soittava poika intoutui näyttämään taitojaan vielä konsertin jälkeenkin baarissa. Ja varsin vakuuttavasti sen tekikin! Perkussiot ja kontrabasso jäivät vähemmälle huomiolle kokonaisuudessa. Tanssia säestäessä perkussioiden tehtävä onkin tukea eikä sooloilla. **Perico Navarro** sai nyt erillisen oman, sympaattisesti esitettyn soolon. Kontrabasson kohdalla epäilisin pienen roolin johtuvan taas kerran siitä, että puolet kappaleista ei varsinaisesti kuulunut tähän teokseen.

Gestos de mujer, naisen eleet, oli joka tapauksessa nähdylle kokonaisuudelle hyvä nimi. Niitä nähtiin, naisen tanssia parhaimmillaan. Mercedes oli lavan ainoana naisena oikeutetusti illan valtiatar.

Maija Lepistö

Flamenco näkyi monipuolisesti Kuopiossa

TOVE DJUPSJÖBACKA

Monia vuosia on toivottu Kuopio tanssii ja soi -festivaalin ohjelmaan flamencoesitystä, ja tänä vuonna vihdoinkin saatiin palkinto – **Eva Yerbabuenan** ryhmä vieraili festivaalilla jopa kahdella teoksella! Itse olen nähnyt "Evan" jo kolme kertaa, joten oli erityisen ilahduttavaa, että mukaan oli saatu myös harvemmin esitetty "5 mujeres 5" tai "5 women 5", kuten festivaalin ohjelmassa luki.

Tänä vuonna ei siis tarvinnut kiinnua suuremman flamencotarjonnan perään. Päinvastoin mielessäni kävi monta kertaa, että flamencolla on tällä festivaalilla melko hyvät oltavat, ottaen huomioon että ohjelma keskittyy muuten melkein pelkästään nykytanssiin. Monet muut tanssilaarit loistavat festivaalin esitys- ja kursiosohjelmassa poissaolollaan.

Oli jälleen hauska huomata, että flamenco oli festivaalin aikana näytävästi esillä myös mediassa. Heti festivaalin avajaispäivänä Savon Sanomissa oli varsin iso Yerbabuenan haastattelu. Haastattelussa Yerbabuena kertoi muun muassa nähneensä vastikään elokuvan Da Vinci-koodi. "Teatterista ulos kävellessäni huomasin ajattelevani, että flamenco on aivan kuin Graalin malja. Kaikki sitä etsivät, mutta kukaan ei voi sitä määritellä. Sen voi vain tuntea", Yerbabuena toteaa.

Flamenco sai myös varsin erilaisia mainintoja Savon Sanomissa. "Syrjähyppyjä"-palsta raportoi Kuopion kaupungin juhlavastaanotolta otsikolla "Yöpalaa flamencotaputuksiin".

"Eva Yerbabuena Ballet Flamenco -ryhmällä oli kuitenkin varaa ottaa rennommin. Ryhmän mies-tanssijat antoivat kaupungintalon tupakkahuoneessa yllätysnäytteen taidoistaan. Paikalla olleen tarkkailijan mukaan kabinetista kantautui niin temperamentikas flamencorytmien taputus, että säikyimmät pelkäsivät lattian sortumista"...

Viihdetarjontaa?

Lehtikirjoituksia kiinnostavampaa oli kuitenkin kuulla, miten flamencosta puhuttiin kaupungilla. Itse kävin katsomassa lähes kaikki festivaalin esitykset, ja melkein jokaisessa saattoi kuulla yleisön juttelevan flamencosta, lähes aina positiiviseen sävyyn. Puhuttiin siitä, miten flamenco oli mennyt savolaisilla suoraan suoneen!

Siksi tuntuikin hiukan yllättävältä kuulla taiteellisen johtajan, **Jorma Uotisen** kommentit viikon ohjelmasta. Festivaalin päätöslehdistötilaisuudessa Uotinen ilmaisi tyytyväisyytensä tämän vuoden festivaaliin, ja kuvaili festivaalin ohjelman olevan niin kuin viuhka. Viuhkaan kuuluu nykytanssin lisäksi muun muassa lapsille suunnattuja esityksiä – ja "flamenco edustaa festivaalimme viihdepuolta".

Siis flamenco puhdasta viihdetä?! Ensireaktioni oli loukkaantuminen, flamencohan on itselleni niin paljon suurempi asia kuin pelkkä viihde. Mutta hetkinen, miten sana viihde kuuluukaan ymmärtää? Senhän voi tulkita lukuisilla eri tavoilla, eivätkä kaikki suinkaan ole negatiivisia. Ehkä Uotinen tavallaan halusi ilmaista juuri sen, minkä yleisön kommentteissa kävi ilmi – että flamencossa on jotain, joka puhuttelee suuria kansanjoukkoja? En tiedä. Selvää kuitenkin oli, että flamenco erottui emotionaalisesti viikon nykytanssipainotteisesta ohjelmistosta.

Tänä vuonna kuitenkin nykytansiosohjelmisto oli erittäin korkeatasoinen, joskin se näkyi myös lippujen hinnoissa. Nederlands Dans Theater II:n esityksen liput maksoivat jopa 50 euroa, mutta uskallan väittää, että esitys oli sen arvoinen! Odotin mainiota tanssia ja sitä nähtiin, mutta positiivinen yllätys oli ryhmän Kuopioon tuomat teokset. **Jiri Kyliänin**, **Paul Lightfootin** ja **Sol**

Leónin teoksissa nähtiin sekä kauheutta, syvintä tragediaa että vahvaa huumoria. Omaksi suosikikseni jäi kuitenkin **Ohad Naharinin** "Minus 16", varsinainen tanssin ilotulitus huumorilla höystettynä.

Muita viikon kohokohtia olivat erityisesti italialainen Compagnia Aterballetto aivan omalaatuisella Roomeon ja Juulian tulkinnallaan (koreografia **Marco Bigonzetti**) sekä **Jyrki Karttusen** täysin vastustamaton "Human imitations". Harvoin tanssiesityksessä on nautettu niin paljon kuin jälkimmäisessä.

Gaalasta kapakkaan

Vaikka Yerbabuenan esitykset olivat festivaalin näyttävin flamencosuus, flamencotarjonta ei suinkaan jäänyt siihen. Tanssikursseja pitivät **Rocío Molina** Espanjasta sekä **Kaari Martin**. Molina pääsi myös pyörähtämään lavalla, hän oli yksi Karelia-gaalan esiintyjistä, varsin edustavassa porukassa, johon kuului lähinnä nykytanssijoita sekä erityisenä valopilkkuina b-boy **Antopio di Maestre** sekä eteläafrikkalainen **Lu-yanda Sidiya**, joka komeili myös festivaalin julisteessa.

Molina esitti La Zocata-nimisen kappaleen, jonka zapateado-musiikki perustui melko vanhanajan tyyliseen kitaransoittoon. Tanssi ja etenkin vaatteet olivat sitäkin erikoisempia, Rocío esiintyi kotiseudunsa Málagan perinteisessä kalastajanpuvussa eli paidassa ja polvihousuissa! Oman kertomansa mukaan kappaleen liikekieli perustui osittain hevosen liikkeisiin.

Molinan tekniikka on suunnattoman vahvaa, sekä jalkatekniikka että vartalonkäyttö. Välillä kuitenkin tuntuu, että hänen käsiliinjansa kyyristyvät kokoon hiukan liikaa. Tässä kappaleessa sitä huomioi ehkä enemmän, koska liike perustui pitkälti koputuksiin, jotka eivät yleisöön asti

kuuluneet. Jälleen kerran pitäisi panostaa parempaan lattiamikitykseen! Itseäni harmitti myös se, että kappale esitettiin olosuhteiden pakosta nauhamusiikin kanssa – live-esitys olisi varmasti tuonut esitykseen suunnattomasti lisää rentoutta. Kaikesta huolimatta Molinan tanssi on vaikuttavaa ja aivan omalaatuista. Esitys kokonaisuutena (puvustuksen kera) oli todella rohkea veto vain 21-vuotiaalta taiteilijalta.

Kuopiossa ohjelmaan kuului varsinaisen festivaaliohjelman lisäksi Paikallisliike-festivaali, jota järjestää Tanssin aluekeskus. Festivaaliklubina toimiva ravintola Intro oli luonteva tapaamispaikka koko viikon ajan. Siellä nähtiin yhtenä iltana myös ”FlamencoShow!” -niminen esitys. Show’ta ei kyllä nähty, sen sijaan Kaari Martin, **Ramón Maronier** ja **Roni Martin** esittivät melko rohkeita ajatuksiaan flamencosta, joukossa mm. bulerías taustanauhan kanssa ja otteita Ronin Saarikoski-projektista. Esiintyjien väsymys paistoi hiukan läpi, mutta siitä huolimatta tunnelma oli lämmin ja yleisö otti hyvin vastaan myös hiukan modernimman flamenconäkemyksen. Ainoa todella harmittava seikka oli se, että esitys oli sijoitettu aivan kapakan nurkkaan, johon ei nähnyt kunnolla oikein mistään!

Flamencon äärirajoilla liikuttii myös festivaalin toriohjelmassa, jossa esiintyi mm. kuopiolainen Carreteros-yhtye. Heitä ei mitenkään esitelty flamencoyhtyeenä, silti yleisössä kuului ääniä, että ”tämä on nyt sitä flamenco”. Carreterosin ohjelmassa oli joitain todellisia ilopilkkuja. Nähtiin hyviä esimerkkejä siitä, että ei tarvitse esittää välttämättä siguriyaa ja soleáa, jos haluaa soittaa flamencomusiikkia. Mieleen jäivät Vengon elokuvan kaunis ”Nací en Alamo” sekä aina toimiva ”Arrinconamela”. Hyvä-ääniset laulajat selvisivät loistavasti tämänäntyyppisestä musiikista.

Lyhyet tanssipätkät sen sijaan jättivät toivomisen varaa. Jälleen kerran jäin miettimään, että oikeastaan hyvään buleriakseen tarvitaan ainoastaan se, että nauttii siitä ja että tuo nautinto välittyy myös yleisölle. Erikoisin numero oli alun improvisaatio-osuus, jossa nähtiin nykytanssityylistä tanssi-improvisaatiota melko perinteiseen kitaransoittoon. Kitaransoitto oli lupaavaa, mutta mielestäni flamenco-improvisaatiokäsitettä voi musiikillisesti hiukan miettiä. Niin kauan kuin musiikki on täysin vapaata, kaikki on vielä hyvin, mutta jos siirtyy soittamaan vaikkapa soleán perussoittoa, niin on hiukan kyseenalaista ”improvisoida” sitä compáksesta ulos.

Kaikesta huolimatta oli erittäin hauska nähdä, että flamenco elää edelleen Kuopiossa. Yhtenä vuonna kuopiolaiset flamencot pitivät oman esityksenä Amarillo-baarissa, eikö olisi jo uuden sellaisen aika? Jään odottamaan ensi vuotta.

Rocio Molina (alla) esiintyi vaikuttavasti Karelia-gaalassa, jonka juontajana toimi festivaalin taiteellinen johtaja Jorma Uotinen (yllä).

Kuvat: Tuire Punkki / Kuopio Dance Festival

Eva Yerbabuenan tanssi kosketti

Eva Yerbabuena Ballet Flamenco. Koreografia: Eva Yerbabuena, musiikki: Paco Jarana. Tanssi: Eva Yerbabuena, Mercedes de Córdoba, María Moreno, Asunción Pérez "Choni", Sonia Poveda, Luis Miguel González, Eduardo Guerrero, Juan Manuel Zurano, Alejandro Rodríguez; laulu: Enrique Soto, Pepe de Pura, Jeromo Segura; kitara: Paco Jarana, Manuel de la Luz; lyömäsoittimet: Manuel José Muñoz; saksofoni ja huilu: Ignacio Vidaecha sekä sopraano; Marta de Castro, vier. koreografi: Javier Latorre (vain 5 mujeres 5). Eva, Kuopion musiikkikeskus 15.6. 5 mujeres 5, Kuopion musiikkikeskus 16.6.

Täysi sali Kuopion Musiikkikeskuksessa kahtena iltana peräkkäin todisti flamencon lunastaneen paikkansa taidetanssina myös Suomessa. Yleisö tiesi mitä tahtoi: kumpanakin iltana se kiitti seisaallaan raikuvien aplodein.

Esitykset tarjosivat huippuflemencoa, maailmalla kilvan kiiteltä. "Eva", jo kahdeksan vuotta maail-

maa kiertänyt teos koskettaa yhä. Teoksen parasta antia ovat **Eva Yerbabuenan** soolot: musiikkia herkästi improvisoiden tulkitseva, tanssijan kotikaupungista kertova granaína, sekä jo legendaksi muodostunut soleá. Yerbabuenalla on harvinainen taito vangita katsojansa yhdellä ranteen liikkeellä, yhdellä katseella. Hänen tanssinsa on juurevaa, maasta voimansa ammentavaa ja teknisesti äärimmäisen taitavaa.

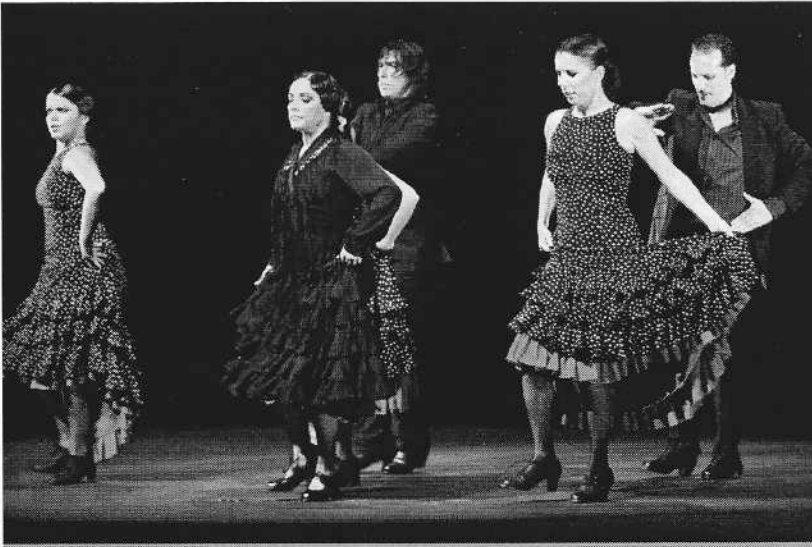
"5 mujeres 5" on modernimpi teos, joka käsittelee naisen maailmaa ja tunnetiloja eri palojen kautta. Hetkittäin hieman liian alleviivaten, mutta syvältä kouraisten. Sopraanolaulaja tuo vahvan värin teokseen, joka liikkuu enimmäkseen melanholian, surun ja hulluudenkin ilmapiiirissä. Varsinaiset teemat jäävät hieman epäselviksi, mutta kaikesta huokuu vahva tunne, joka ei selityksiä kaipaakaan.

Laulajista valloittivat kokenut **Enrique Soto** ja nuori **Jeromo Segura**, kumpikin omanlaisella karismallaan. Musiikki oli erittäin

nautittavaa, muusikoista henki pitkä yhteistyö ja kokemus. Tanssiryhmä ei sen sijaan aina yltänyt koreografoiden tasolle; hetkittäin tuntui katsojasta epävarmalta kun menttiin aivan osaamisen äärirajoilla. Ilmaisuakaan ei silloin luonnistu vaan jää väkinäiseksi. Ryhmästä erottui edukseen valloittava nuori **María Moreno**, jonka tanssia olisi katsonut soolonakin mielellään. Tämänkaltaisissa teoksissa toivoisi muutenkin tanssijoille annettavan enemmän tilaa. Nyt muutamassa soolopätkässä päästiin irrottelemaan kukin omalla tyylillään, muuten ryhmän tanssi jäi monessa kohtaa kaavamaiseksi ja jotenkin kankeaksi.

Molemmat teokset antoivat kuitenkin mahdollisuuden nauttia Suomessa harvinaista herkkua. Toivottavasti flamencon saama suosio takaa huippuesityksiä jatkossakin maamme suurimmalle tanssifestiivaalille!

Maija Lepistö

Eva Yerbabuena esiintyi yksin ja taitavan tanssiryhmänsä ympäröimänä. Ylhäällä siguriyan dramatiikkaa: vasemmalta María Moreno, Eva Yerbabuena, Eduardo Guerrero, Sonia Poveda ja Luis Miguel González. Alla guajiran suloa: vasemmalta Mercedes de Córdoba, María Moreno ja Asunción Pérez "Choni".
Kuvat: Tuire Punkki / Kuopio Dance Festival.

Oikeanlainen bata de cola takaa tanssin nautinnon

SONJA VOTTONEN

Tänä vuonna Kuopio tanssii ja soi -festivaalin flamencokursseja veti jo viime vuonna pohjoismaiselta flamencofestivaalilta monelle tutuksi tullut **Rocío Molina**. Jatkotasolla tehtiin tarantoa ja ammattilaistasoksi nimetyllä tunnilla puolestaan alegríasta bata de colalla. Säestyksestä vastasi viimevuotiseen tapaan **Ramón Maronier**. Henkilökohtaisesti osallistuin jälkimmäiselle kurssille ja sain todeta, että nuoresta iästään huolimatta Molina oli pedagogisesti erittäin monipuolinen ja kärsivällinen opettaja. Ensimmäisestä tunnista lähtien oli selvää, että kurssilla tehtäisiin paljon erilaisia bata de colan perustekniikkaa vaativia harjoituksia eikä niinkään paljoa etukäteen ilmoitettua alegrías-koreografiaa. Silti koreografia tuki kurssin edetessä hyvin tekniikan hallintaa ja antoi loistavaa harjoitusta batan monipuoliseen käyttöön. Ensimmäistä kertaa pitkään aikaan Suomessa oli espanjalainen flamenco-opettaja opettamassa nimenomaan laahushameen käyttöä, joten oli juhallista päästä tällaiselle kurssille.

Molinan teettämät harjoitukset tähtäsivät hameen käsittelyn perustekniikkaan. Selkeät ja useaan kertaan ohjatusti toistetut tarkat jalan ja selän asennot vahvistivat käsitystä siitä, että bata de colalla tanssiminen perustuu muutamaa teknisesti tärkeään taitoon kuten polvien ja selän asentoihin. Näiden osa-alueiden hallitseminen helpottaa keskittymistä itse tanssimiseen, jolloin se ylipääntään on nautinnollisinta. Itse laahus seuraa perässä kauniisti myötäillen ja tanssia korostaen. Ensimmäisenä päivänä sali tuntui vielä hameille sopivan kokoiselta, mutta kurssin edetessä seinät alkoivat tulla vastaan ja säestäjänä toiminut Ramón Maronier sai myös osansa heiluvista laahuksista. Erilaiset harjoitukset salin poikki laahusta puolelta toiselle nostaen ja

kävely piirissä batan kanssa pyörien sai lämpötilan sekä iholla että salissa nousemaan nopeasti. Harvinaisesti Molina muistutti myös selän venyttelyn tärkeydestä harjoitusten jälkeen, mikä oli minusta harvinaista espanjalaiselta opettajalta.

Kurssin aikana minulle selvenivät myös hyvän bata de cola -hameen vaatimukset. Kurssilla oli jos minkälaista laahushametta rimpusineen ja hörhelöineen mukaan lukien omani. Omasta kokemuksestani rikastuneena voin todeta, että kunnon hameella tanssiminen helpottaa huomattavasti tekniikan oppimista, hameen liikkuvuuden hallintaa sekä tanssin onnistumista. Tällöin ei tarvitse potkia hameen laahusta hikisenä ja väsyttää itseänsä turhalla voiman käytöllä vain sen takia, että saa hameen laahuksen edes jotenkin kauniisti liikkumaan. Oli ilo huomata meiltä Suomesta löytyvän yhden kurssin järjestämiseen riittävästi flamencon harrastajia, joilta löytyy bata de cola. Ikävä kyllä, suurin osa näistä hameista oli tehty niin, että

niillä tanssiminen ei luonnistu sula-vasti. Oikeaoppisesta bata de colan rakenteesta voisi keskustella pitkään ja syvällisesti. Muutamalla kurssilaisella oli kuitenkin selkeästi eri lailla tehdyt hameet, jotka toimivat huomattavasti paremmin kuin muiden. Sain itse kokeilla yhtä näistä hameista tämän todetakseni. Kurssin opettaja Rocío Molina suhtautui hameiden kirjoon varsin asiallisesti eikä arvostellut niitä keskittyen enemmän korjaamaan ja auttamaan tekniikan oppimisessa. Kuitenkaan en voi olla sanomatta, että oppiakseen tanssimaan teknillisesti hyvin kipeyttämättä selkäänsä ja kompastumatta laahukseensa, täytyy omistaa tietyin periaattein tehty bata de cola. Tällöin hameen tai paremminkin laahuksen kanssa tanssiminen helpottuu ja tanssi itsessään näyttää kuin laahusta ei olisi lainkaan.

Kurssin tärkeimmän opetuksen sainkin viimeiseltä tunnilta, jolloin Molina muistutti meitä bata de colan käsittelystä: ”Bata ei saa viedä teitä, vaan teidän on vietävä bataa.”

Viime vuonna Festival Nordicolla vierailut Rocío Molina ilahdutti tänä vuonna suomalaisia flamencoja pitämällä Kuopio tanssii ja soi -festivaalilla kaksi tanssikurssia.

Martineille menestystä Madridissa

TOVE DJUPSJÖBACKA

KUVAT: MERVİ AHLROTH

Espanjassa tuntuu riittävän kilpailuja joka sormelle ja myös flamenconssa kilpaillaan ahkerasti. Maan tärkein flamencokilpailu lienee Córdoban Concurso Nacional, joka järjestetään kolmen vuoden välein. Koreografiapuolella tärkeimpiä kilpailuja on Madridissa järjestettävä Certamen de Coreografía de Danza Española y Flamenco. Madridin koreografiakilpailu järjestettiin tämän vuoden kesäkuussa viidennentoista kerran, paikkana tunnelmallinen Teatro Albéniz. Ensimmäistä kertaa kilpailussa palkittiin ulkomaalainen teos: Compañía Kaari Martinin "Kerro minulle sade" ("Cuéntame lluvia") voitti kilpailussa kolmannen palkinnon. **Kaari Martinin** koreografia ja **Roni Martinin** musiikki sai runsaasti huomiota omaperäisyydestään.

Moni flamencotanssija on saanut lisävauhtia uraansa kilpailumenestyksen kautta. Madridin koreografiakilpailussa ovat menestyneet mm. Nuevo Ballet Españolin taiteelliset johtajat **Ángel Rojas** ja **Carlos Rodríguez**, jotka jakoivat parhaan tanssijan palkinnon vuonna 1994. **Rafaela Carrasco** voitti kilpailun vuonna 2002 teoksellaan "A cinco", joka nähtiin sittemmin "La música del cuerpo" -esityksen ensimmäisenä osana. Mm. Carrascon ryhmästä tuttu **Daniel Doña** on palkittu kilpailussa toisella palkinnolla vuonna 2001. Lisäksi hän jakoi parhaan tanssijan palkinnon yhdessä **Rocío Molinan** ja **Carlos Chamorron** kanssa

vuonna 2002. Niin ikään Carrascon ryhmästä tuttu **Olga Pericet** voitti kilpailun ensimmäisen palkinnon vuonna 2004 teoksellaan "Suite en negro". Tampereen Flamencoviikolakin vierailut **Manuel Liñán** voitti sekä parhaan soolokoreografian ("Mandame Soledad") että parhaan tanssijan palkinnon samana vuonna.

Kilpailun tuomaristossa on nähty suuri joukko espanjalaisen tanssin ja musiikin kärkinimiä. Tänä vuonna tuomareina olivat flamencon kärkinimi, tanssija-koreografi **Antonio Canales**, tanssija-koreografi **Adrian Galia**, pianisti-säveltäjä **Chano Domínguez**, tanssija-koreografi **Lario Diaz** sekä tanssija **Virginia Valera**, joka on myös madridilaisen Real Conservatorio de Danzan rehtori.

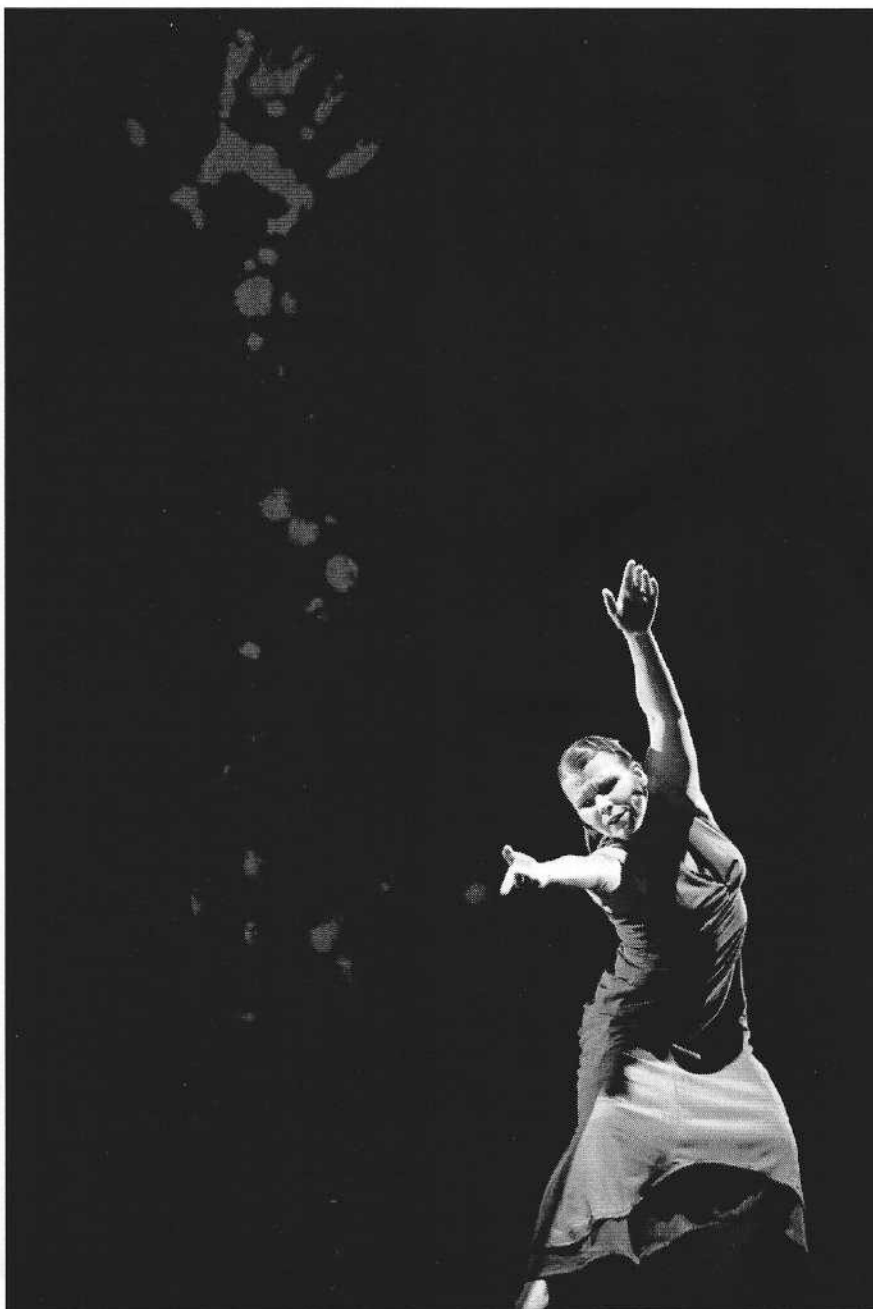
"Kilpailuun osallistuminen läh-

ti siitä, että Miguel Ángel Rojas sai nähtäväkseen esityksemme DVD:n, jonka hän päätti lähettää kilpailun nauhakarsintaan", kertoo Kaari Martin. "Saimme sitten viestin, että meidät on hyväksytty kilpailuun. Tuomaristo toivoi näkevänsä koko teoksesta kaksi viimeistä osaa eli kolmen tanssijan siguiiryan sekä oman sooloni. Päätimme silti esittää kilpailussa siguiiryan sekä 7-tahtisen kohtauksen."

Tanssijoina esiintyivät Kaarin lisäksi ruotsalaiset **Beata Alving** ja **Ann Sehlstedt**.

Canales ilahdutti

Nauhakarsinnasta kolmetoista teosta hyväksyttiin kilpailuun. Compañía Kaari Martin esiintyi vii-

Beata Alving

meisenä, ja saapui Madridiin vasta kilpailua edeltävänä päivänä.

"Muut kilpailijat suhtautuivat meihin ensin hiukan ihmetellen, mutta tunnelma sen kuin parani viikon aikana. Jännitti tietenkin, miten madridilainen yleisö ottaa meidät vastaan, mutta vastaanotto oli todella positiivinen. Ajattelimme, että lähdemme Teatro Albéniziin yhdelle keikalle. Sitten pääsimmekin finaaliin, johon hyväksyttiin kahdeksan teosta. Pääsimme siis toisellekin keikalle. Sitten teos voitti kolmannen palkinnon. Pääsimme siis vielä kolmannelle keikalle, kilpailun palkintogaalaan."

"Palkinto tuli tavallaan yllättäen – olin varma, että jos saamme jonkun palkinnon niin se on palkinto parhaasta musiikista. Kun musiikkipalkinto meni toiselle, ajattelin että jääme ilman. Mutta toisin kävi! Kun palkinnot jaettiin, espanjalaiset kyynelehtivät vuolaasti kun me puolestamme käyttäydymme pohjoismaisen coolisti. Kai siihen ikäkin vaikuttaa, muut kilpailijat kun olivat todella nuoria."

Roni Martinin säveltämä musiikki herätti kilpailussa paljon huomiota. Kehuja sateli oikealta ja vasemmalta, vaikka musiikkipalkinto meni sivu suun. "Musiikkoja tuli pysäyttämään Ronin kadulla, että jos joskus tarvitset soittajaa, niin minä tulen, tässä on puhelinnumeroni."

Hienointa koko kilpailukokemuksessa oli Kaarin mielestä toisaalta se, miten ryhmään suhtauduttiin, ja toisaalta kontakti Antonio Canaleisiin, joka on ollut yksi Kaarin tärkeimmistä opettajista. Canales kiitti lämpimästi sekä teoksen koreografiasta että musiikista.

"Jo aikaisemmin oli Beata Alvingin kanssa puhetta, että juhlistaisimme sitä, että olemme tänä kesänä tunteneet tasan kymmenen vuotta. Tapasimme Canalesin kurssilla Tampereella, ja mikä voisi olla parempi tapa juhlistaa sitä kuin tämä. Canalesin Torero on muuten edelleen parhaimpia flamencoteoksia, joita olen nähnyt."

Kilpailun käsiohjelmassa jokaisen kilpailijan kotipaikkakunta oli mainittu. "Finlandia" Kaarin kohdalla herätti huomiota yleisön keskuudessa, ainakin Suomen suurlähetystön ja kulttuuri-instituutin väki kertoi

kuulleensa yleisössä hämmästyneitä kommentteja. Kilpailussa oli toinenkin ulkomaalainen osanottaja, **Erika La Quica** Ranskasta. Hänen teoksessaan kohtasivat flamenco-tanssija ja jonglööri.

"Ranska on sentään espanjalaisen katsojan horisontista katsottuna joku sekin lähellä, mutta Suomi – me olemme todella kaukana! Yritin koko ajan muistuttaa siitä, että toiset tanssijat ovat Ruotsista ja muusikot monesta eri maasta, mutta ihmiset vain hymyilivät: Suomi tai Ruotsi, ihan sama..."

Kaari Martin ei ehtinyt nähdä tarjoaakaan muiden kilpailijoiden teoksista. Valtavirta tuntui kuitenkin olevan melko konservatiivista luon-

teeltaan.

"Olin kuullut, että kymmenen vuotta sitten kilpailussa nähtiin naisia cajonien päällä rinnat paljaana. Tänä vuonna ainoa hiukan modernimpia suuntauksia edustava oli **Esther Carrasco**, jonka koreografia kertoi tytöstä pyörätuolissa ja hänen unelmistaan päästä tanssiin. Vaikka en nähnyt kaikkia teoksia, kuulin sentään kaiken musiikin ja siitä pitää kyllä sanoa, ettei mitään uutta kuultu sillä saralla."

"Kaiken kaikkiaan kilpailu oli todella mielenkiintoinen kokemus. Tuntuu, että Espanjan flamencokuutio on edelleen niin suljettu yhteisö. Mutta kyllä se pikku hiljaa on aukeamassa."

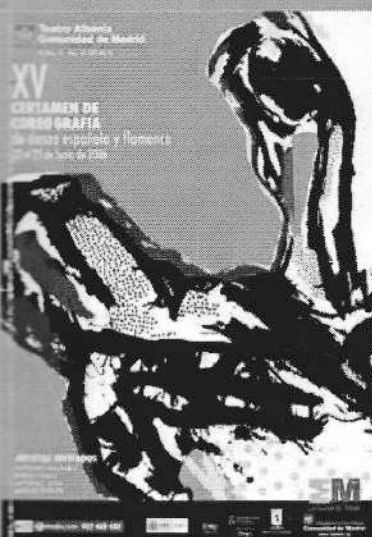
Kaari

Selene Muñoz

Nieves Portas

XV Certamen de Coreografía de Danza Española y Flamenco

Kilpailussa palkitut:

1. palkinto

Manuel Díaz Callejon: Esencia

Nuoren tanssijan teoksessa nähtiin lähinnä Madridin konservatorion väkeä.

2. palkinto

Nieves Portas Ortiz: Un lenguaje universal

Koreografi on 22-vuotias ibizalainen tanssijatar, joka tanssii mm. Antonio Marquezin tanssiryhmässä. "Un lenguaje universal" yhdistelee flamenco ja steppiä kymmenen tanssijan, kahden perkussionistin ja Chano Domínguezin musiikin voimin.

3. palkinto

Kaari Martin: Cuéntame llluvia

(ks. oheinen artikkeli)

Paras soolokoreografia:

María Juncal: Ana Frank y su encierro

Koreografi on Gran Canarialta kotoisin mutta kuuluu Borrullin flamencosukuun. Hän on tanssinut mm. El Güiton, Manoleten ja Joaquín Cortésin ryhmissä sekä tehnyt omalle ryhmälle teokset "Azabache y Miel" ja "Destemplao". Juncal on palkittu myös Córdoban Concurso Nacionalissa (Premio Nacional Antonio Gades 2004) ja Cante de las Minas -kilpailussa (2006). Palkittu teos perustuu Anne Frankin päiväkirjaan ja kertoo hänen tunnetiloistaan piiloutuessaan.

Paras musiikki

Basilio García: Ana Frank y su encierro

Madridilaisella kitaristi-säveltäjällä on pitkä ura takanaan, hän on vastanut mm. Juan Andrés Mayan, La Tatin ja Rafael Amargon teoksien musiikista. Hän sävelsi musiikin myös Juncalin viimeiseen teokseen "Destemplao" sekä säesti tätä Cante de las Minas -kilpailussa.

Paras tanssija

Aaron ja Cristo Vivancos

Vivancosin veljekset kuuluvat varsinaiseen taiteilijaperheeseen, ja ovat luoneet hienon uran tanssijoina mm. Scottish Balletin solisteina. Perheen seitsemän veljestä ovat kaikki taiteilijoita.

Paras näyttämökuva & Esiintyminen New Yorkin tai Lontoon flamencofestivaalilla 2007

Selene Muñoz: La Chaconera

Vaikka käsiohjelmassa Selene Muñozin kotipaikkana mainittiin Madrid, tämä vasta 18-vuotias tanssijatar on syntynyt Mallorcalla, mutta kasvanut Tanskassa, espanjalaisen isän ja tanskalaisen äidin hoivissa. Hän on saanut varsinaisesti huomiota Tanskassa tanssija-lapsitähdenä ja myös valokuvamallina. Parhaillaan hän opiskelee flamenco Madridin Amor de Dios -koulussa.

Kilpailun kotisivut: www.certamenflamenco.com

La Pandilla kotikentällä

La Pandilla: Anna Murtola, laulu; Joonas Widenius, kitara; Kataariina Kuure, sähköbasso; Katariina Widenius, cajón; Pauliina Kauppila, cajón, bongot, rumpusetti; Pekka Elsilä, huilu. Oulun Rattori Klubi 7.9.2006

Vaikka viereisessä baarissa alkoi ilmakitaran MM-kilpailujen semifinaalit, flamencoyhtye La Pandilla esiintyi runsaslukuiselle Rattori Klubille **Niko Kumpuvaara & Marzi Nyman** Duon lämmittelijänä, Oulun Musiikkivideofestivaalien kylkiäistapahtumassa. Olin viimeksi nähnyt La Pandillan talvella Helsingin Flamencofestivaalilla, jolloin meno oli mainio.

Setin aloittanut cantiñas näytti **Anna Murtolan** tulkitsijan taidot. Huimaa kehitystä oli tapahtunut sitten viime näkemän. Murtolan ääneen oli tullut enemmän ulottuvuutta ja sävyjä tuoden paikka paikoin mieleen **Estrella Morenten**. Soleassa **Joonas Widenius** pääsi sävyyttämään arpeggioillaan. Harmi että äänentoisto oli huonosti suunniteltu – perkussiot talloivat kitaran ja huilun alleen. Ei sillä, että rytmiryhmän soitossa olisi ollut mitään huomautettavaa. Varsinkin **Pauliina Kauppilan** muuntautumiskyky ja tarkkuus oli ihailtavaa. Myöskään uudesta jäsenestä, nuoresta **Katariina Kuuresta** bassoineen ei paljoa kuulunut, vaikka hyvin homma työltä näytti taittuvan.

Pekka Elsilän taiturimainen huilunkäsittely tuli selväksi baarimikkoa myöten, kun bulerias Viviré-teemoinen täytti salin. Kun illan vierailija **Niko Kumpuvaara** hyppäsi tuolille ja yhtyi haitarillaan bändin Amparo-tangokseen, päästiin illan kliimaksiin. Kumpuvaaran ilmiömainen virtuositeetti ja rohkea heittäytyminen kisailuun Elsilän kanssa aiheutti selkäpiissä kylmiä väreitä. Tämöisten kokemusten vuoksi kannattaa live-keikoilla käydä vaikka Helsingistä saakka.

Tommi Virtanen

Canela 5 vuotta: Flamenconaiset yksin ja yhdessä

TOVE DJUPSJÖBACKA

Tanssiryhmän perustaminen lähti espanjalaisen koreografian tilausteoksesta. Neljä tilausteosta valmistui, kaikki huippukoreografien valmistamina. Nyt ne esitetään ensimmäistä kertaa kokonaisuena sarjana. Letra kävi jututtamassa Canelaa 5-vuotisfestivaalin tiimoilta.

"Kaikki alkoi siitä, että idea teettää tilauskoreografiaa oli pyörinyt päässämme eri tasoilla", kertoo **Erika Alajärvi**. **Anna Palmio** (Niinimäki) ja **Soili Moilanen** (Heikkinen) olivat tahollaan miettineet asiaa, kuten myös **Annatuuli Saine**. Ajatus kristallisoitui **Belén Mayan** kurssilla Kuopiossa kesällä 2000. Keräsimme voimamme yhteen ja kävimme kysymässä Beléniltä, onnistuisiko tällainen. Ja hän vastasi myönteisesti."

Nämä neljä tanssijaa lähtivät hakemaan projektille rahoitusta ja organisaatiota.

"Jo ensimmäistä apurahahakemusta tehdessä todettiin, ettei kannata hakea vain yhtä teosta varten", Alajärvi muistelee. "Alusta asti pu-

huttiin siis neljän teoksen sarjasta."

"Helsingin Flamencofestivaalilla 2001 harjoiteltiin Belénin kanssa", jatkaa Anna Palmio, "ja silloin istuttiin alas ja puhuttiin siitä, että perustettaisiin ryhmä."

"Tuntui järkevältä organisoitua jotenkin. Mietittiin sitten pitkään erilaisia vaihtoehtoja, katsottiin muilta ryhmiltä mallia, käytiin jopa konsultoimassa joitakin yritysihmisiä jakkupuvut päällä", hymyilee Erika Alajärvi.

Lopulta päädyttiin kuitenkin yhdistysmuotoon ja Canela ry perustettiin.

"Piti löytää nimi, joka viittaa jollain lailla flamencokulttuuriin, mutta istuu silti suomalaisten suuhun. Ja pienet työtähän on tehty kanelista!", Canelan jäsenet naureskelevat.

"Lähtökohta oli se, että työme on usein aika yksinäistä, jokainen tekee itselleen koreografioita ja vastaavaa", kertoo Anna Palmio. "Haluttiin tehdä yhteistyötä kaikin tavoin ja myös päästä itse tekemään sitä varsinaista tanssijan työtä."

Tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat espanjalaisten koreografien lisäksi olleet valosuunnittelija **Juha Westman** ja pukusuunnittelija **Anna Pérez**, jotka ovat olleet mukana koko tilausteossarjassa. Lisäksi teoksissa on nähty vierailevia tanssijoita.

"Itse tanssijana esiintyminen ja siinä kehittyminen on tärkeää", toteaa Annatuuli Saine. "Kaikki opettavat tahoillaan, ja esiintyminen sekä tukee opetusta että auttaa oman motivaation säilyttämisessä."

"Ja kehittyä itse tanssijana", lisää Erika Alajärvi. "Kaikki kutsumamme koreografit ovat olleet flamencon huippunimiä, ja onhan se mieletön tilaisuus työskennellä heidän kanssaan – viedä omaa tanssijuuttua ja omaa taitotietotasoa eteenpäin."

Espanjalaisilta tilatut koreografiat ovat pituudeltaan 15–20 minuuttia eli niitä on ollut helppo sekä liikuttaa eri paikkoihin että esittää myös muulle yleisölle kuin flamencoyleisölle. Canelan yksi tavoite onkin ollut tulla noteeratuksi ylipäänsä

tanssin alueella, ei ensisijaisesti vain flamencon kentällä.

"Tärkeä on ajatus ryhmästä, jolla on oma ohjelmistonsa", toteaa Anna Palmio. "Yksi tavoite olikin saada aikaan jatkuvuutta, ettei olisi aina vain yksi keikka, jota varten treenataan."

"Ollaan puhuttu siitä, että tämä on kannanotto sellaista kertakäyttökulttuuria vastaan", kertoo Annatuuli Saine. "Pyrkimys on ollut tehdä sellaisia teoksia, jotka kestävät ajassa ja joissa kaikki elementit, kuten ääni- ja valosuunnittelu, musiikki ja puvustus, olisivat ammattilaisten tekemiä."

Olennaista Canelan toiminnassa on myös ryhmän keskinäinen tasa-arvo, jota aina toisinaan ihmetellään.

"Kun olimme Venäjällä esiintymässä, kysyttiin jatkuvasti, kuka on ryhmän taiteellinen johtaja", sanoo Erika Alajärvi.

"Kun vastattiin, ettei meillä selkeä ole, ihmeteltiin miten tämä oikein toimii", kertoo Anna Palmio. "Ollaan nimenomaan haluttu sitä, ettei tämä ole yhden henkilön komppania, jossa yksi henkilö toteuttaa sitä omaa näkemystään."

"Jokainen meistä tuo oman näkemyksensä tähän, yksinäisenä ja itsenäisenä", toteaa Alajärvi.

"Se on sillä lailla olennaista", jatkaa Palmio, "koska media hakee jatkuvasti kasvoja. Tanssitaiteen kenttä tuntuu henkilöityvän kerralla pariin tyyppiin. Otamme toiminnallamme kantaa myös siihen, ettemme halua toimia niin."

Terrorismia ja väkivaltaa

Toisin kuin pienet tytöt, Canelan tuottamat teokset eivät todellakaan ole tehty kanelista. Sen sijaan teokset ovat perustuneet rankkoihin aiheisiin kuten terrorismi, yksinäisyys tai naiseen kohdistuva väkivalta. Kun Belén Mayan koreografia *A flor de piel* on kaunis sommitelma kolmelle naiselle, **Israel Galvánin** 4 Jinetes käsittelee Ilmestyskirjan neljän ratsastajan tematiikkaa – on toivo, kuolema, sota, nälkä ja ruttosairaudet. **Rafaela Carrascon** Sola kuvaa kolmea naista, joilla kullakin on tahollaan jollain lailla lohduttomia kokemuksia. Sarjan viimeinen osa on nimensä mukaisesti abstraktimpi teos – **Andrés Marínin** Abstrac-

ción.

Miten päädyttiin juuri näihin koreografeihin ja teemoihin?

"Belén Maya oli tietysti luonteva valinta, koska koko tämän idean kristallisoituminen tapahtui juuri Belénin kurssilla", kertoo Erika Alajärvi. "Henkilökohtaisesti pidän paljon hänen tyylistään, ja Belén oli siinä vaiheessa yksi niistä ihmisistä, joka oli henkilöitynyt tällaisen uudemman flamencotyylin edustajaksi. Oli sitten luonnollista, että muutkin valitsemamme koreografit edustaisivat sitä suuntausta, jotta koko sarjan kokonaisuus olisi ehjä. Koska halusimme tarjota sitä muillekin kuin flamencoyleisölle, ei myöskään ole mielekästä tehdä perinteistä *bailea*, vaan hakea toisentyypistä ilmaisua. Lisäksi perinteinen *baile* vaatisi elävän laulajan ja kitaristin toimiakseen parhaimmillaan."

"Israel Galván taas oli Tampereella pitämässä kurssia vuonna 2001", muistelee Anna Palmio. "Minä ja Soili olimme kurssilla ja pidimme siitä älyttömästi, tuntui että hänen kanssaan olisi todella kiinnostavaa tehdä jotakin."

Muutkin tanssijat vakuuttuivat ideasta, ja koko ryhmä lähti Sevilleen rakentamaan teosta yhdessä Israelin kanssa.

"Oli mahtavaa olla pois omasta ympäristöstään", toteaa Alajärvi. "Israelin työskentelytapa oli, että mennään aamupäiväksi treenaamaan, käydään välissä syömässä ja sitten mennään iltapäiväksi takaisin. Ei tarvinnut miettiä mitään muuta kuin että olet ajoissa paikalla ja olet hikoilematta liikaa..."

"Sekä Israelin että Andrésin kanssa ensimmäinen harjoitusjakso oli Sevillassa Bienalen aikaan", kertoo Annatuuli Saine. "Molemmilla koreografeilla oli esitys siellä, jota käytiin katsomassa, ja sen jälkeen alkoivat sitten harjoitukset. Siinä huomaa sen, miten taiteilijan teokset ovat tietyn teeman, tietyn idean jatkamista – sellainen selkeä jatkumo."

"Israel hakee jonkinlaista provo-kaatiota, mieltii Erika Alajärvi.

"Galvanicas-esityksessä oli tuo syyskuun 11 päivä -tematiikka...", muistelee Saine.

"...ja kansalaissota..."

"...ja juutalaisuus..."

"...ja ihmiset kävelivätkin esityksestä kesken pois", kiteyttää Alajär-

vi.

"Israelin 4 Jinetes -teoksessa oli selkeä teema, joka tuli mukaan vasta sen työstämisen myötä", kertoo Anna Palmio. "Taustalla oli monenlaista tematiikkaa, kuten myös Galvánicas-teoksessa, terrori-iskua sun muuta. Saapuessaan Helsinkiin hän halusi heti ensimmäisenä nähdä Myyrmannin, jossa pommi oli räjähtänyt. Siis ennen majoittumistaan, suoraan lentokentältä!"

"Israelin vanhemmat ovat Jehovan todistajia", toteaa Erika Alajärvi, "ja heille Ilmestyskirja on todella tärkeä. Israel ei itse kuulu todistajiin, mutta tuntee siis lapsuudesta asti tuon tematiikan. Teoksen roolithan eivät ole suoraan niin kuin Raamatussa, Israel on niitä itse muokannut. Roolinimerhän ovat vain meidän käyttöön tarkoitettut, yleisö näkee teoksen miten näkee."

"Siitä on tullut varsin hienoja tulkintoja", nauravat Palmio ja Saine. "Sairaalan teho-osasto, potilas lattialla, sairaanhoitaja valkoisessa puvussa!"

"Israelia piri suorastaan hillitä, sillä oli niin paljon ideoita", muistelee Alajärvi. "Se olisi halunnut teokseen luurangon ja diaprojisointia seinälle ja vaikka mitä..."

Galván suunnitteli myös itse teoksen visualisoinnin, johon kuuluu se, että yleisössä on koko ajan valo päällä, mikä aiheuttaa yleisölle välillä levottoman olotilan.

"Erikoisin on tietysti se, kun kerankin voi katsoa yleisöä, näkee joka ainoan naaman", kertoo Erika Alajärvi. "Tuntuu että yleisön on vaikea kestää sitä – ihmiset korjaavat asentojaan, yskivät tai muuta."

"Teoksessa on jännä intensiteetti", mieltii Annatuuli Saine. "Se kyllä imaisee jotenkin mukaansa, pitäisi siitä tai et."

"Itse olen kokenut sen todella vapauttavana", toteaa Anna Palmio. "Yleisön reaktiot välittyvät meille ihan eri tavalla. Tilanne on todella pelkistetty, idea on se, ettei se olisi sellainen teatteri-illuusio vain mahdollisimman rujo tila."

Yksin jäämisestä

Kolmanneksi koreografiksi Canela valitsi Rafaela Carrascon, joka tuolloin oli käynyt Suomessa opettamassa useampaan otteeseen. Hän

Canela ry.

(perust. 2001)

Ohjelmisto:

A Flor de Piel (2001)

Koreografia: Belén Maya, musiikki: Mayte Martín

Tanssi: Erika Alajärvi, Anna Palmio ja Annatuuli Saine/Soili Moilanen

Valot: Juha Westman, puvustus: Anna Pérez

4 Jinetes (2002)

Koreografia: Israel Galván, musiikki: Enrique Morente ja Lagartija Nick

Tanssi: Erika Alajärvi, Anna Palmio, Annatuuli Saine ja Milena Urmás/Soili Moilanen

Valot: Juha Westman

Sola (2004)

Koreografia: Rafaela Carrasco, musiikki: Pablo Suárez ja Jesús Torres

Tanssi: Erika Alajärvi, Anna Palmio ja Annatuuli Saine

Valot: Juha Westman, puvustus: Anna Pérez

Abstracción (2005)

Koreografia: Andrés Marín, musiikki: Andrés Marín, Juan Requena, Canito, José Anillo, György Ligeti, Miguel Poveda

Tanssi: Emilia Aho, Erika Alajärvi ja Annatuuli Saine

Valot: Juha Westman, puvustus: Anna Pérez

Heijastuksia (2006)

Koreografia: Erika Alajärvi, musiikki: Ramón Maronier, Cinta Hermo, Jorge Pardo

Tanssi: Erika Alajärvi, Anna Palmio, Annatuuli Saine, Emilia Aho, Katja Lundén ja Sampsa Peltonen

Ohjaus: Mari Martín

Puvustus: Sari Pikkarainen

Video: Heidi Kouhia

7 Canciones (2004)

Koreografia ja tanssi: Erika Alajärvi

Musiikki: Manuel de Falla

Laulu: Ulla Paakkunainen, piano: Marko Hilpo / Timo Koskinen

Bronce (2003)

Koreografia ja tanssi: Anna Palmio, äänisuunnittelu: Ramón Maronier

Puvustus: Anna Pérez, kortit: Julia Vuori

Soleá (2002)

Koreografia ja tanssi: Anna Palmio

Musiikki: Arcángel

Valot: Juha Westman, puvustus: Anna Pérez

Canelan tuottajana toimii Terhi Ketolainen.

Lisätietoja: www.canela.fi

sai itse esittää toiveita teoksen musiikista, ja hän valitsi **Pablo Suárezin** säveltämään teoksen musiikin.

"Tässä toistui taas sama kaava", miettii Erika Alajärvi. "Musiikki on taiteilijalta, jonka kanssa koreografi itse tekee töitä. Israel Galván on tehnyt **Enrique Morenten** kanssa, ja teoksen musiikki oli Morenten Omega. Samoin Belén Maya on työskennellyt paljon yhdessä **Mayte Martinin** kanssa, ja hänen teoksessaan musiikki koostui Martinin kappaleista. Halusimme, että musiikissakin näkyy kunkin taiteilijan oma henkilökohtainen linjanveto, se mitä he omissa töissään tavoittelivat."

"Rafaela oli koreografeista se, joka oli miettinyt teoksen pisimmilleen, ennen kuin lähdettiin sitä tekemään", kertoo Annatuuli Saine. "Hän oli myös pohtinut eniten meitä tyypeinä, millainen liikekieli kullekin sopii."

"Rafilla oli valmiina muistiinpanot kaikesta", toteaa Alajärvi. "Mitä tapahtuu missä päin näyttämöä missäkin kohtaa musiikissa, ja kuka sen tekee. Mutta mitä konkreettisesti ta-

pahtuu, se tuli vasta myöhemmin."

"Juuri silloin Espanjassa puhuttiin paljon naisiin kohdistuvasta väkivallasta, pahoinpitelystä ja muusta", muistelee Saine. "Siitä oli myös Rafin kanssa paljon puhetta. Hänen teoksensa Sola on kolmen naisen paralleelista tapahtuva, samantapainen tarina, joka on jollain lailla lohduton."

"On kysymys yksin jäämisestä monella tavalla", pohtii Alajärvi. "Ei välttämättä väkivallasta, vaan myös siitä, miten jää suhteessa yksin."

Teossarjan viimeisen teoksen koreografiksi valittiin Andrés Marín, joka oli kaikille tanssijoille erittäin tuttu hahmo vuosien takaa.

"Andrés oli ollut esillä moneen otteeseen, mutta mietittiin muitakin vaihtoehtoja", toteaa Annatuuli Saine.

"Yhtäkkiä se vain rupesi tuntuun kovin luontevalta", jatkaa Alajärvi.

"Lähdettiin siis Sevillan treenaamaan", muistelee Anna Palmio. "Minä olin silloin raskaana ja Andrés pisti ensimmäisenä liikkeenä jonkun polville kaatumisen, joten jouduin

Kuvat Rafaela Carrascon teoksesta Sola. Vasemmalta Erika Alajärvi, Anna Palmio ja

aika nopeasti luopumaan tanssimiestä. Kun palattiin Sevillasta, Emilia Aho ryhtyi sitten opettelemaan minun paikkaani. Nyt 5-vuotisfestivaalilla Emilia tekee sen edelleen.”

”Abstracciónissa oli kyllä todella tiukka aikataulu”, toteaa Saine. ”Neljä päivää Sevillassa ja seitsemän Helsingissä ja kurssi samaan aikaan.”

”Äänisuunnittelu oli Helsingissä vielä osittain tekemättä, ja ihan viimeiseen päivään asti muutettiin asioita”, Alajärvi jatkaa. ”Melkein jokaisessa teoksessa kyllä tuntui aika loppuvan kesken koreografin kanssa.”

Miltä työskentely espanjalaisten koreografien kanssa on sujunut, miten he ovat suhtautuneet suomalaisiin tanssijoihin?

”Minun mielestäni he ovat suhtautuneet meihin ihan tanssijoina, kollegoina”, miettii Anna Palmio. ”Ei mitään väheksyvää asennetta, päin vastoin! Mielestäni koreografit ovat olleet jopa innostuneita!”

”Voi olla, että olen väärässä, mutta minulla on sellainen mielikuva, ettei kukaan heistä ollut aikaisemmin tehnyt aivan tällaista”,

toteaa Erika Alajärvi. ”Flamencossa tänä päivänä raja on todella häilyvä, ollaanko konsertin puolella vai onko kysymyksessä kokonaisteos. Kyllähän kokonaisteoksia on tehty liki sata vuotta, joukossa **Cristina Hoyos** ja **Antonio Gades** ja muut. Kyseessä ovat kuitenkin teokset, joissa käytetään jonkinlaista baletinrakennetta mutta flamencon keinoin, usein juonen kera. Näistä on myös suuri mittakaavaero meidän teoksiimme – ehkä tematiikka voi olla lyhyemmässä teoksessa selkeämpi ja intensiivisempi, kristallisoituneempi. Teostemme lähtökohta ei ole niinkään flamencossa vaan tanssissa, vaikka flamenco on niissä läsnä.”

”Mielestäni nämä teokset muistuttavat enemmän nykytanssiteoksia”, miettii Anna Palmio. ”Kokonaisuus eli tanssi, visuaalisuus, puvustus ja valot ja sitten pituus, se on erilainen formaatti, kuin mitä flamencoteos yleensä on.”

”Varmasti sellainen kokeilevuus on miellyttänyt myös koreografeja”, pohtii Annatuuli Saine. ”Olemme tarjonneet mahdollisuuden kokeilla jotain uutta, ja antaneet heidän esit-

tää valo- ja pukutoiveita ja muuta.”

”Olemme pyrkineet siihen, että koreografit ovat tavanneet Juha Westmanin täällä Suomessa”, kertoo Palmio, ”ja keskustelleet siitä, mitä kukin haluaa valosuunnittelijalta.”

”Anna Pérez puolestaan on käynyt seuraamassa harjoituksia”, jatkaa Alajärvi, ”ja toteuttanut koreografin toivomukset oman näkemyksensä siivilöitämään. Ainut poikkeus oli Israel Galvánin teos, johon hän itse suunnitteli myös puvustuksen, joka toteutettiin sitten kirpputoriostoksin.”

Canela lähti ajatuksesta tuottaa espanjalaisten koreografien tilausteossarja. Lisäksi ryhmä on toiminut katto-organisaationa jäsenten omille koreografioille. Viimeksi Canela toimi tuottajana Erika Alajärven Heijastuksia -teokselle, joka kantaesitettiin viime keväänä ja nähdään myös 5-vuotisfestivaalilla.

”Tämä festivaali on tavallaan tilannekatsauksen paikka”, toteaa Alajärvi. ”Yksi etappi on saavutettu, koska olemme tehneet sen, mitä suunniteltiin. Viemme festivaalin läpi ja hiomme sitten seuraavaa 5-vuotissuunnitelmaa.”

Annatuuli Saine. Kuvat: Sakari Viika.

RAY:n voittovarot jaetaan avustuksina apua tarvitseville.

www.ray.fi

RAY
Hyvän tahdon pelejä

Kehonhallintaa ja -huoltoa flamencotanssijoille - Pilates avuksi

SUVI-MARIA HELIN

Suvi-Maria Helin on tanssinut flamenco vuodesta 1990 ja valmistunut Pilates-ohjaajaksi vuonna 2005. Tämä artikkeli perustuu hänen lopputyöhönsä, joka käsittelee flamencotanssin keholle asettamia haasteita sekä sitä, miten tukea flamencotreeniä Pilates-harjoittelulla.

Tie flamencotanssijaksi

Meillä suomalaisilla flamencotanssijoilla on hyvin monenlaisia erilaisia tanssihistorioita. Ammatillisen koulutuksen puuttuessa jokainen toimii omana opinto-ohjaajanaan ja räätäloi itselleen koulutuksen. Valintoihin vaikuttavat monet seikat: mitä on tarjolla omassa kotikaupungissa, ystävien suositukset, mitä sattuu löytämään Espanjan opintoreissuilla, keitä vierailijoita saapuu Suomeen jne. Liikunnallista taustaa tanssijoilta löytyy mm. klassisesta baletista, yleisurheilusta, nykytanssista... Osa on aloittanut tanssiharrastuksen suoraan flamencosta. Polku flamencon luo on jokaisella hyvin erilainen.

Tämä voi olla flamencotanssillemme suuri rikkaus, mutta myös yhtä suuri haaste työvälineellemme eli kehollemme. Flamenco tanssimuotona ei ole välttämättä kaikista ergonomisimpia, ja ilman asiantuntevaa tekniikkaopetusta sekä omaa kehontuntemusta, intensiivistä opiskelua saattaa seurata rasitusvammoja ja asentovirheitä. Kehonhuolto ja muut oheisharjoittelumuodot, kuten esim. jooga ja baletti, löytävät tiensä monien suomalaisten flamencotanssijoiden treeniohjelmaan usein vasta, kun keho vammojen ja kolotusten muodossa kertoo tarvitsevansa apua.

Itse aloitin flamencotanssin 90-luvun alussa. Tuohon 13 vuoden

ikään mennessä olin ehtinyt harrastaa jo mm. balettia ja jazztanssia. Flamenco vei kuitenkin mukanaan, ja nuoruuden innossani treenasin lähes joka päivä. Ajan hengen ihan teiden mukaisesti pyrin kaartamaan rintakehäni ylväälle rottingille ja saamaan olemattomat rintani sojottamaan kuin härän sarvet, niin kuin Carmen-elokuvassa ikään. Kiivas harjoittelu alkoi kuitenkin muutaman vuoden kuluttua tuntua kehossani kipuna, erityisesti niskahartiaseudun jäykkyytenä. Tuolloin aloitin monta vuotta kestäneen tutkimusmatkailuni eri lajien parissa etsien sopivaa oheisharjoittelumuotoa, joka tukisi sopivasti flamencon opiskelua. Palasin balettitunneille, kokeilin kuntosalia, jumppaa, joogaa, lenkkeilyä... Vihdoin kohtasin etsimäni, kun kesällä 2002 osallistuin **Marja Putkiston** vetämälle Method Putkisto Pilates -kurssille. Tämä laji auttoi minua tuntemaan ja hallitsemaan omaa kehoani, löytämään oikean, keholle ergonomisen asennon ja liikkeisiin oikean linjauksen, vahvistamaan lihaksia, jotka antavat tukea tanssissa ja myös ihan jokapäiväisessä elämässä, sekä myös rentouttamaan lihaksia, jotka olivat liiallisesti kireytyneet.

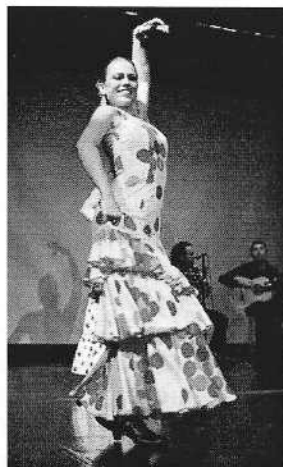
Havaitsin että tämä laji voisi tarjota minulle eväät terveempään harjoitteluun sekä syvällisempään tuntemuksen kehosta ja liikkeestä. Ammattiin opiskelevat nyky- ja balettitanssijat saavat tuon tiedon kouluissaan anatomia- sekä kehonhuoltotutkien muodossa. Ymmärsin tuon tiedon tärkeyden ja koin, että jos halusin kehittyä flamencossa pitemmälle, minun tulisi oppia miten oikein käyttää tätä kehoa turvallisesti välttyäkseen vammoilta ja korjatakse-

ni jo syntyneet asentovirheet. Pilates voisi toimia ikään kuin ennaltaehkäisevänä tapaturmavakuutuksena.

Aloitin Pilates-ohjaajakoulutuksen syksyllä 2003 ja valmistuin kesällä 2005. Lopputyössäni tutkin flamencotanssin keholle asettamia haasteita sekä miten tukea flamencotreeniä Pilates-harjoittelulla. Tämän rupeaman jälkeen uskalsinkin (kehoni kannalta) turvallisesti mielin lähteä lokakuussa 05 Sevillaan treenaamaan. Koin että Sevillassa aloitin flamencon ikään kuin uudestaan alusta. Parin edellisen vuoden ajan olin keskittynyt Pilates-opintoihini sekä kehoni ”uudelleen rakennukseen”. Flamencotreenaus oli jäänyt vähemmälle. Aluksi oli tuskaista tunnustaa olemattomaksi hiipunut jalkatekniikka sekä muutenkin ”flamencouden” katoaminen liikekielestäni. Toisaalta tämä antoi tilaisuuden aloittaa puhtaalta pöydältä, kun vanhat pinttyneet treenaustavat olivat kehosta jo vähän hellittäneet.

Kesän 2002 jälkeen kehoni on muuttunut valtavasti. Selän liika notko on suoristunut, niskahartiaseudun sitkeät kireydet ovat hellittäneet ja näin ollen avartaneet rintakehäni. Olen oppinut hallitsemaan syviä lihaksiani ja analysoimaan ja korjaamaan asentojani ja liikkeitäni harjoittellessa. Tämä oli äärettömän hyödyllistä Espanjassa opiskellessa, sillä kaikki flamencomaeistrot ja -maestrat eivät välttämättä aina ole pedagogisilla (saati sitten kehonhuollon tai anatomian) taidoilla varustettuja. Pinna meinasikin palaa eräillä bata de cola -tunneilla, joilla ohjeistuksena sai kuulla vain seuraavanlaisia kommentteja (jos niitäkään): ”Tuo näyttää rumalta, älä tee noin”, ”Ei, Ei!” ”Taivuta enemmän”,

**Flamencoestetiikkaa
80-luvulta. (vieressä)
Nykyään flamencon liike-
kieli ja vartalonkäyttö
on hyvin monipuolista.
Kuvassa Sara Baras. (oik.)**

"Nosta bataa korkeammalle", mutta kuitenkin: "Säilytä tasapaino", "Älä hypi" ja "Älä kaadu." Mutta koskaan ei tullut neuvoa siihen, miten tuon liikkeen tekisi teknisesti niin, että saavuttaisi nuo toivotut tavoitteet. Luottamusta opettajan ammattitaitoon ei lisännyt myöskään se, että sekä opettajalla että pisimmälle edenneillä oppilailla oli niin sanotusti selkä p*skana. Muutosta kuitenkin tapahtuu, ja ilokseni huomasi, että sellaisiakin harvinaisia aarteita kuin hyviä opettajia alkaa löytyä! Ja oppilasmääristä päätellen myös flamencoharrastajat osaavat arvostaa ammattitaitoista opettajaa, joka kiinnittää huomiota siihen, miten liike tehdään teknisesti oikein ja keholle turvallisesti.

Taustaa Pilatesmenetelmästä

Pilates on kehonhallintatekniikka, jonka tavoitteena on parantaa ryhtiä ja löytää ergonominen tapa liikkua. Pilates on ns. "mind-body" tekniikka, joka perustuu ajatukseen että kehoa opitaan hallitsemaan mielen kautta. Tunnilla ohjaaja ei siis välttämättä näytä liikkeitä, vaan ohjaa sanallisesti, jolloin asiakas oppii tutustumaan ja sitä kautta hallitsemaan omaa kehoansa. Verrattavia, samoja elementtejä sisältäviä tekniikoita ovat mm. Feldenkreis, Susan Klein -tekniikka, Alexander-tekniikka sekä Graham-nykytanssitekniikka.

Lajin kehitti 1900-luvun alussa saksalainen **Joseph Pilates** (1880–1967). Lapsuudessaan paljon sairastellut ja fyysisesti heikko poika päätti alkaa vahvistaa itseään omatoimisesti. Monipuolinen harjoittelu

sisälsi mm. joogaa, painia, hiihtoa, akrobatiaa ja uimahyppyä. Liikunnasta muodostui Pilatekselle myös ammatti; vuonna 1912 muutettuaan Englantiin hän työskenteli mm. akrobaattina sirkuksessa ja poliisien itsepuolustuskouluttajana. Omaa metodologiaan hän alkoi kehittää sotavankeudessa, jonne hän saksalaisena Englannissa joutui 1. maailmansodan puhjetessa vuonna 1917. Sodan päätyttyä Pilates palasi Saksaan, jossa hän työskenteli tanssin ja liikunnan ammattilaisen, mm. **Rudolf Labanin** ja **Henry Holmin** kanssa. Vuonna 1926 Pilates muutti Amerikkaan ja avasi ensimmäisen oman studiosa New York City Balletin viereen. Osittain studion sijainnin vuoksi Pilateksen asiakkaina oli aluksi paljon tanssijoita sekä näyttelijöitä. Ajan myötä, ja ohjaajakunnan kasvaessa, tietoisuus lajin tehokkuudesta laajeni myös muiden ihmisten keskuuteen. Suomeen Pilates rantautui 1990–2000 luvun vaihteessa.

Ryhdistä

Ryhdin pohjalla on tietoisuus luiden asennosta liikkeessä ja lihas-tasapaino. Jos lihakset ovat tasapainossa, ryhdikkäässä asennossa on helppo olla. Jos lihas-tasapaino on häiriintynyt esim. epäergonomisten työskentelyasentojen johdosta, vievät kiristyneet lihakset kehoamme virheelliseen asentoon. Jos jatkamme työskentelyä tuossa asennossa, osa lihaksista työskentelee koko ajan liikaa ja osa heikkenee. Kehoon syntyy kireyksiä ja toisaalta myös ylikuormitusta. Jotta tilanne korjaantuisi, tarvitaan systemaattista ja johdonmukaista harjoittelua ja syventymistä omaan kehoon. Tavallinen jumppa

tai kuntoharjoittelu ei enää korjaa tilannetta, vaan mahdollisesti vain vahvistaa syntynyttä asentovirhettä.

Pilateksen lähtökohtia hyvän ryhdin saavuttamiseksi ovat syvien lihasten vahvistaminen. Pinnalliset, jo entuudestaan vahvat ja jopa yliaktiivisesti toimivat lihakset pyritään rentouttamaan ja löytämään niiden alta syvien kehoa vakauttavien lihasten tuki. Näiden syvien lihasten avulla pyritään vakauttamaan lantion, keskivartalon sekä hartiarengaan asento. Normaalisti kehossa aktivoituvat aina ensin vahvimmat lihakset. Pilateksen tavoitteena on muuttaa kehon hermotusta, ja siten myös lihasten kytkeytymisjärjestystä niin, että aina ensin aktivoituisivat kehon syvät tukea antavat lihakset.

Flamencon tuomia haasteita keholle:

Alaraajat

Kuten edellä mainitsin, avain terveemmän ja hyvinvoivan kehon saavuttamiseen löytyy lihas-tasapainosta. Flamencotanssi kuormittaa voimakkaasti tiettyjä lihaksia. Jos näiden lihasten vastaparit jäävät ilman treeniä ja palauttavat venytykset unohtuvat, kireät lihakset alkavat pikkuhiljaa viedä kehoa väärään asentoon. Ja siitä seurauksena saattaa olla mm. rasitusvammoja ja pysyviä asentovirheitä. Käyn seuraavassa läpi muutamia lihaksia, jotka joutuvat flamencossa erityiskoetukselle.

Koputuksissa töitä tekevät voimakkaasti polvea ojentavat lihakset: nelipäinen reisilihas (*m. quadriceps femoris*), leveä peitinkalvon jännittäjälihas (*m. tensor fascia latae*) ja iso pakaralihas (*m. gluteus maximus*).

Koska iskut lattiaan ovat huomattavasti voimakkaammat kuin jalan nosto lattiasta, polvea koukistavat takareiden hamstring-lihakset ovat flamencotanssijoilla usein paljon heikommissa kunnossa kuin vastavaikeuttajansa. Monet flamencotanssijat mainitsivat tekemässään kyselyssä juuri takareidet kireimmiksi lihaksikseen. Usein ajatellaan, että kun lihas on kireä tai jumissa, niin se on myös voimakas. ”Jumi on voimaa!” on tunnettu lausahdus etenkin urheilijoiden keskuudessa. Lausahdus ei kuitenkaan pidä paikkaansa, sillä kun lihas on kiristynyt ja lukkiutunut lyhentyneeseen muotoon, se myös heikkenee. Ja päinvastoin, käyttämätön lihas kiristyy. Kiristyneet takareiden lihakset jäykistävät lonkkaa ja vaikuttavat näin ollen lantion asentoon.

Nelipäisen reisilihaksen osa, suora reisilihas (*m. rectus femoris*), toimii myös lonkan koukistajana pääasiallisen lonkan koukistajalihaksen lannesuoliluilihaksen (*m. iliopsoas*) ohella. Suoran reisilihaksen yliaktiivisuuden johdosta usein myös lannesuoliluilihas kiristyy, ja tämä vaikuttaa lonkan asentoon saaden aikaan notkoselkää. Vastapainona lonkankoukistajille toimivat vatsalihakset, jotka vakauttavat selkärankaa oikeaan asentoon ja oikaisevat lanneselän liian suurta notkoa. Jos vatsalihaksista ei saa riittävästi tukea, kireät lonkan koukistajat vetävät selkää notkolle. Tämä vaiva on varmasti tuttu monelle flamencotanssijalle. Osaltaan notkon syntyy saattavat vaikuttaa myös korolliset tanssikengät, jotka etenkin korkokenkiin tottumattomille saattavat tuoda lisää notkoa lanneselkään.

Korollisten kenkien vuoksi kolmipäinen pohjelihas (*m. triceps surae*) on koko ajan lyhentyneessä muodossa. Tämän lisäksi kyseinen lihas työskentelee voimakkaasti koputuksissa, päkiäiskuissa sekä nilkan ojennuksissa. Kiristyneet pohjelihakset vaikuttavat mm. jalkaterän asentoon. Tällöin säären etupuolen lihakset joutuvat tekemään työtä normaalia enemmän, jotta jalkaterä säilyisi normaaliasennossa. Jalkaterän ja koko alaraajojen asentoon ja linjaukseen tulisi kiinnittää koputusharjoittelussa erityistä huomiota, sillä toistuva virheellinen asento voimakkaassa työskentelyssä voi tuoda ongelmia polvien kanssa. Alaraajojen

linjaus vaikuttaa merkittävästi myös lantion ja keskivartalon asentoon.

Yläraajat

Flamencotanssissa on tyypillistä liikuttaa käsivarsia alhaalta ylös niin, että kyynärpää johtaa liikettä ja alas tullessa kyynärpää tulee viimeisenä. Fysiologisesti luonnollisempi tapa nostaa kädet ylös olisi nostaa ne peukalon johtaessa liikettä. Kyynärpäiden johtaessa liikettä ovat olkavarret samalla koko ajan sisäkierrossa. Tämä liikerata ei ole käsivarsille luonnollisin ja lihakset joutuvat tekemään siksi enemmän töitä. Olkavarsien ollessa sisäkierrossa on hartioita ja lapoja vaikeampaa vakauttaa paikoilleen, ja siksi hartiat lähtevät helposti nousemaan ylös kohti korvia käsien mukana.

Jotta lihasapaino säilyisi ja sitä myöten tanssijan ryhti ja asento ergonomisena, olisi tärkeää huolehtia lihasten vastaparien vahvistamisesta, ja ylikuormittuvien lihasten venyttämistä. Jatkuvan olkavarren sisäkierron tuloksena hartiat kääntyvät eteenpäin, ja jotta asento ei jäisi pysyväksi, tulisi vahvistaa ulospäin kiertäviä lihaksia: alempi lapalihas (*m. infraspinatus*), pieni liereälihas (*m. teres minor*) ja hartialihaksen takaosa (*m. deltoideus*). Sekä myös lapaluita ja hartioita tukevia ja alaspäin vakauttavia lihaksia: epäkäslihaksen alaosa (*m. trapezius*) ja etummainen sahalihhas (*m. serratus anterior*).

Etenkin palauttavat venytykset ovat treenin jälkeen paikallaan olkavartta ylöspäin nostaville lihaksille: hartialihhas (*m. deltoideus*) ja ylempi lapalihas (*m. supraspinatus*), sekä sisäänkäynnin kiertäville lihaksille: mm. lavanaluslihas (*m. subscapularis*), leveä selkälihas (*m. latissimus dorsi*), iso rintalihas (*m. pectoralis major*) ja hartialihaksen etuosa.

Lantion asento ja keskustan tuki

Flamencotanssijan asento itsessään luo keholle huomattavia haasteita. Lukuun ottamatta moderneimpia teoksia flamencotanssi tapahtuu aina pystyasennossa. Voimakkaissa koputuksissa etenkin tukijalan varassa tapahtuvissa osioissa pakaralihaksilla on tärkeä tehtävä lonkan vakauttamisessa. Ne estävät ylävartalon kal-

listumista toiselle puolelle. Lantion asentoa vakauttavat myös reiden lähentäjälihakset sisäreidessä. Ne ovat vastavaikuttajia pakaralihaksille, jotka toimivat leveän peitinkalvon jännittäjälihaksen kanssa lonkan loitontajina. Vaikka lähentäjälihakset ovat tärkeitä lantion vakauttajia, ovat ne monilla ihmisillä heikossa kunnossa. Flamencotanssijoilla lonkan loitontajat kuormittuvat voimakkaasti, joten lihasepätasapainoa syntyykin juuri lähentäjien ja loitontajien välille.

Syvimmän tuen kehollemme luo yhteistyö lantionpohjanlihasten, syvän poikittaisen vatsalihaksen, pallean ja selän multifiduslihasten välillä. Nämä lihakset luovat kehollemme sisäisen ”ydintuen”, jonka tulisi aktivoitua aina ensin, mitä tahansa teemme. Syvien lihasten aktivoituminen tapahtuu hengityksen avulla, ja supistuessaan ne eivät liikuta kehoamme, vaan antavat tukea ja kannatusta selkärangallemme. Ne eivät myöskään mene maitohapoille, joten ne voivat olla jonkinasteisessa työssä vaikka koko päivän. Kun saamme aktivoitua ydintuen lihakset ensin, pinnalliset liikettä tuottavat lihakset pystyvät toimimaan tehokkaammin ja tasapainoisemmin. Sen lisäksi liikuminen on turvallista selkärangan ollessa koko ajan tuettu.

Flamencotanssi tapahtuu koko ajan pystyasennossa ja vaativat koputussarjat sekä esim. bata de colan käsittely haastavat jatkuvasti tasapainoa. Tanssijan on tehtävä töitä säilyttääkseen sekä lantion että keskivartalon tuettuina. Jos yllämainittujen syvien lihasten tuki puuttuu, työ siirtyy lihaksille, jotka ovat flamencotanssissa muutenkin ylikuormittuneet, mm. lonkan koukistajat ja pakaralihakset. Näin lihasepätasapaino kasvaa entisestään, vahvojen lihasten puskiessa yhä enemmän töitä heikkojen vastaparihasten pysyessä toimettomina. Tämä vie kehoa pikkuhiljaa pois ryhdistä, vaikuttaa liikeratoihin ja myös jäykistää kehoa ja liikkeitä. Syvien lihasten tuen avulla flamencotanssija saisi lantion ja keskivartalon asennon vakauteksi ilman, että pinnalliset lihakset kuormittuvat liikaa. Työ jakautuu tuolloin kaikille lihaksille tasaisesti. Energiaa vapautuu, kun kehoa ei tarvitse ”puristaa” eri asentoihin tuen löytyessä syvemmältä. Liikkeis-

tä tulee pehmeämpiä ja sulavampia. Jalkatyöskentelyyn löytyy rentoutta ja sitä kautta myös lisää nopeutta.

Vaikka vartalon käyttö ja tanssin liikekieli monipuolistuu flamencossa koko ajan, eikä enää tavoitella rintojen "härän sarvi" -estetiikkaa ja rintakehän ylöspäin kohotusta kuten vielä taannoin 80-luvulla, huomaa jäänteitä tästä tyyliisunnasta edelleen. Kerran opitusta on nimittäin vaikea oppia pois. Pitkän linjan flamencotanssijan tunnistaakin usein "ryhdikkäästä" olemuksesta. Vaikka rintakehän jatkuva rottingille veto ei ole enää tavoiteltavaa, käytetään liikekielessä kuitenkin paljon rintakehän kohotuksia ja liikkeitä, mm. ylös ja sivulle.

Kehon hyvinvoinnin kannalta olisi kuitenkin tärkeää tunnistaa, mikä on vartalon normaali neutraaliasento, jotta siitä voi myös poiketa. Tällöin myös liikkeistä tulee puhtaampia. On myös hyvä muistaa, että vaikka tietty koreografia vaatisi esim. juuri rintakehän ylösvetoa, niin treenin jälkeen sitä ei tarvitse enää pitää yllä, vaan keho voi palata "normaalitilaan". Tämä osaltaan huoltaa ke-

hoa, pitää lihaksia tasapainossa ja raajojen linjauksia ergonomisina.

Pilateksesta apua flamencoön

Pilateksessa fyysinen oppiminen tapahtuu oman ajatuksen kautta, systemaattisesti tutustumalla omaan kehoon. Tanssin oheisharjoittelumuotona Pilates on mielestäni juuri siksi mitä mainioin, koska se opettaa jokaisen analysoimaan ja siten korjaamaan itse itseään. Ymmärrys siitä, miten liike tapahtuu, kasvaa. Pilates-harjoitteissa voi rauhassa ja keskittyneesti hakea kehon oikeita linjauksia, joihin saattaa olla vaikea keskittyä nopeatempoisella tanssitunnilla treenatessa uutta koreografiaa. Kun syvien lihasten tuki ja oikeat linjaukset pikkuhiljaa siirtyvät kehon lihasmuistiin, huomaa niiden tulevan pian automaationa myös tanssitunnilla. Näin liikkeistä tulee samalla myös puhtaampia ja turvallisempia.

Pilateksen yksi pääperiaatteita on, että harjoituksista tehdään vain muutamia toistoja, mutta keskit-

tyneesti, koko ajan tietäen ja halliten, mitä on tekemässä. Määrä ei siis korvaa laatua, vaan juuri toisin päin. Kokemuksen syvältä kumisevalla rintaäänellä totean, että tämä periaate toimii mielestäni mihin vain, myös flamencotunnilla. Mitä liikkeessä tapahtuu? Mitä lihaksia minun tulisi käyttää, mitä rentouttaa? Hiuksien repimisen ja hampaat irveessä puhumisen tilalle tuli uusi työskentelymuoto: ajatuksen kanssa, selkein tavoittein.

Kasvattaessa omaa kehontuntemusta ja hallintaa ovat osaavat ohjaajat ja opettajat aluksi hyvin tärkeitä. He voivat antaa avaimet ja oikeat eväät, jotta pikkuhiljaa opit myös itse korjaamaan itseäsi. Koska etenkin kehonhallinnallinen työ tapahtuu syvällä jokaisessa itsessään, oppiminen tapahtuu parhaiten oman ajatuksen kautta, ohjaajan hyvien neuvojen ja mielikuvien avustuksella. Lopullisena tavoitteena on kuitenkin tehdä ohjaajasta mahdollisimman "hyödytön" eli oppia itse tunnistamaan kehonsa ongelmakohdat ja myös korjaamaan ne.

Lähteitä:

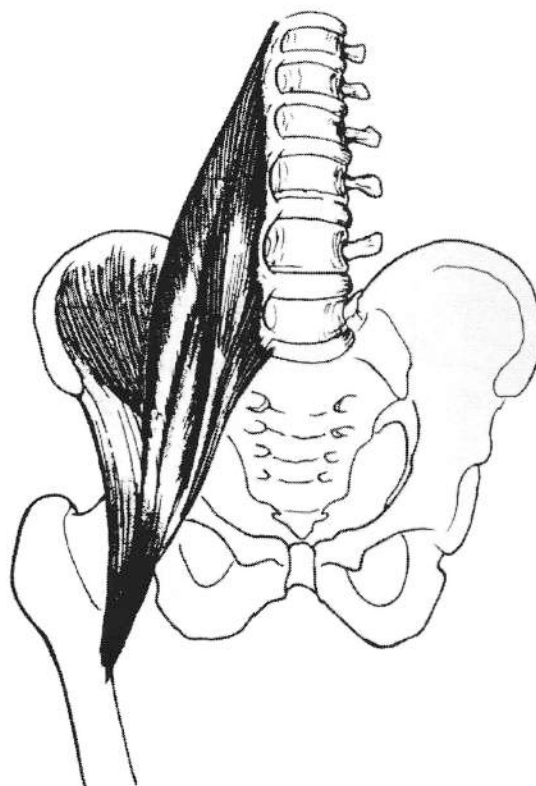
Calais-Germain: Anatomy of Movement, Eastland Press, Seattle 1993.

Putkisto, Marja: Pilateksella vahvaksi, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 2001.

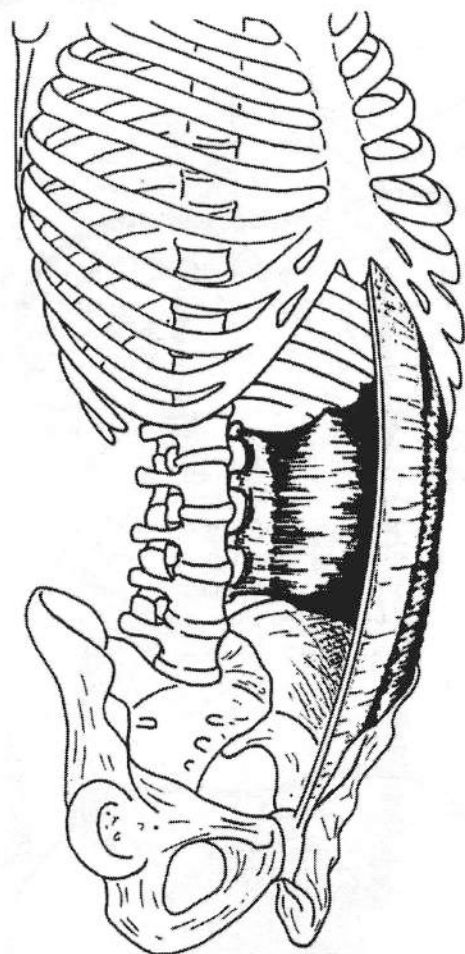
Ungaro, Alycea: Pilates body in motion, DK Publishing, Inc., New York 2002,

12 suomalaisen flamencon ammattilaisen ja edistyneen harrastajan vastaukset tekemääni kyselyyn koskien kehonhuoltoa ja flamencon opiskelua, sekä omat kokemukseni.

Suvi-Maria Helin pitää Pilates-tunteja ja -kursseja mm Tampereella ja Helsingissä. Kurssitiedot netissä: www.suvmariahelin.fi

Kehomme vahvimpia lihaksia on lannesuoliluulihäs (m. iliopsoas). Kiristyessään se aiheuttaa mm. notkoselkää. oik. Syvä poikittainen vatsalihas, m. transversus abdominis.

Andalusialainen koira Oulussa

Pohjoinen Flamenco ry:n tanssiesitys Luis Buñuelin ja Salvador Dalín elokuvaan Andalusialainen koira; koreografia Soili Moilanen, tanssi Soili Moilanen, Jutta Kurkimäki, Mari Isoaho, Sirpa Kytöniemi, Päivityt Huttu-Hiltunen, Heikki Kangasperko, Joonas Widenius. Oulu.

Ajatus tehdä tanssikoreografia **Luis Buñuelin** ja **Salvador Dalín** klassikkoelokuvaan on villi, mutta niin on itse elokuvakin, vuonna 1928 valmistunut surrealistinen mestariteos. **Soili Moilanen** tarttui härkää sarvista ja lähti ennakkolulottomasti kehittämään tanssikoreografiaa.

En ollut nähnyt elokuvaa ennen, joten minulla oli hatara kuva mykkäelokuvasta, jossa tulisi olemaan flamencomusiikki. Olinkin hämentynyt kun **Richard Wagnerin** mahtipontinen musiikki kajahti soimaan. Paikkani eturivissä ei ollut optimaalisin: jouduin katsomaan joko yläviistoon elokuvaa tai edessäni olevaa lavan poikki levitettyä harsoa, jonka edessä ja takana tanssijat liikkuvat. Se sai minut heti ärtyneeksi. Mitä tässä oikein pitäisi katsoa? Andalusialainen koira on ylätyksiä täynnä olevaa tulitusta, jossa katsojalta otetaan heti alussa luulot pois kuuluisalla partaveitsen viillolla, joka halkaisee koko kankaan levyisen silmämunan. Se ja lukuisat muut elokuvan lumoavista surrealistisista trikeistä vangitsevat katsojan. Siinä jää taitavampikin tanssi jalkoihin.

Ensi järkytyksestä toettuani aloin tottua asetelmaan. Huomioin jo lavalla tapahtunuttakin. **Anja Kallandersin** ompelemat puvut olivat elokuvan tunnelman mukaiset. Hopeaharsoiset laahushameet olivat näyttävä ilmestys. Moilanen ja **Jutta Kurkimäki** 30-lukulaisissa vetimisään istuivat hyvin elokuvan argentiinalaiseen tangoon, joka vuorotteli Wagnerin musiikin kanssa. **Heikki**

Kangasperko sopi täydellisesti pitkän partansa kanssa tunnelmaan.

Moilanen oli tehnyt teoksestaan humoristisen. Minulle elokuva välittyi pikemminkin makaaberina sukelluksena alitajuntaan, siksi kevennys paikoitellen vesitti elokuvan vahvaa latausta kuin tuki sitä. Entä mikä on elokuvan yhteys flamencoon? Yritettiinkö tässä kertoa katsojalle, että molemmat ovat samasta puusta veistettyjä? No, espanjalaisina molemmissa on toki samanlaista dramatiikkaa, vimmaa ja kiihkoa. Elokuvan musiikki, tango ja Wagner tosin veivät ajatukseni Argentiinaan.

Kokonaisuutta vaivasi sama ongelma kuin **Ramon Maronierin** helmikuuisessa Ganivet-esityksessä. Koettavaa oli liian paljon. Olisin paljon mieluummin kokenut molemmat paketit erillisinä tai vaihtoehtoisesti elokuvan ilman ääniraitaa flamencomusiikilla säestettynä. Silloin vanha taideteos olisi saanut aivan uuden ulottuvuuden.

Olen kuitenkin kiitollinen Moilaselle, että näin tämän järkyttävän, miljoonia taiteilijoita inspiroineen klassikkoelokuvan. Paljon mieluummin koen jotain tällaista hämmäntävää ja kokeilevaa kuin tylsistyttävää varman päälle pelaamista. Rohkeudesta ja ennakkolulottomuudesta täydet pisteet Moilaselle. Odotan mielenkiinnolla mitä oululaiset seuraavaksi keksivät. Flamencotanssia ja jalkapalloa?

Tommi Virtanen

Mielipide:

Flamencon pääkaupungista

Helsingin Sanomissa julkaistiin 30. heinäkuuta artikkeli ”Tulinen hämäläinen”, jossa haastateltiin pitkän linjan flamencotanssin opettajaa Anna Haarasta. Jutun otsikko ja ingressi kertoi Tampereen erikoisasmasta pohjoismaiden flamencopääkaupunkina. Se hämmästytti. Väite kun on paitsi virheellinen myös vanhoja asenteita pönkittävä. Helsingin Flamencofestivaali on noussut aivan saman luokan tapahtumaksi kuin Tampereen Flamencoviikkokin. Viime vuonna Tukholmassa järjestettiin pohjoismainen flamencofestivaali, joka keräsi flamencoväkeä ympäri pohjoismaita varmasti siinä missä Tampere, ja laajemminkin. Eikä sovi myöskään unohtaa vahvan flamenconannoksen joka vuosi tarjoavaa Kuopio tanssii ja soi -tapahtumaa.

Aloittaessani flamencon harastamisen Oulussa vuonna 1997 hämmästelinkin Suomessa vallitsevaa kyräilyä eri kaupunkien kesken. Tampereen flamencoviikko tarjosi kitarakurssien ja konserttien myötä kattavan annoksen oppia ja kokemuksia kasvavaan flamenconälkkääni ja siellä myös tutustuin alan ihmisiin ympäri Suomea. Aina aseteltiin Helsinki ja Tampere vastakkain. Kade ja kilpailu kukoistivat. Miksi? Toimiessani myöhemmin kaksi vuotta Letran päätoimittajana pyrin taistelemaan tätä eri kuppikuntien välillä olevaa eripuraa ja kilpailua vastaan, samaa asennetta kun esiintyi muutenkin kuin kaupunkien välillä.

Helsingin Sanomissa Marie Jaakkola kirjoittaa: ”Kun Haaranen opettaa Helsingissä, oppilaat tulevat treeneihin sääntillisesti ja suorittavat vaadittavat liikkeet. Mutta Tampereella tanssiharjoitusten jälkeen jutellaan, käydään yhdessä oluella ja bileissä.” Jos Haaranen oppilaat Helsingissä eivät lähde hänen kanssaan tanssitunnin jälkeen kaljalle, ei se tarkoita sitä, etteivätkö muiden opetta-

Terminologia

- Tanssin ja musiikin rakenne

KOONNUT: TOVE DJUPSJÖBACKA

jien tai alan ihmisten olisi niin täällä tapana tehdä. Itse olen ollut tämän tästä oluttuopin ääressä pohtimassa asioita flamencosta ja flamencon ympäriltä – niin Helsingissä, Oulussa kuin Tampereellakin.

Eikö olisi jo aika lopettaa vertailu eri kaupunkien kesken? Oulussa on Suomen vanhin flamencoyhdistys – jonka toiminnassa oli ilo olla mukana – sekä muun muassa aktiivisesti toimiva flamencobändi La Pandilla, Helsingissä taas asuu kiistatta eniten flamencon ammattilaisia ja Tampereella on flamencoviikkonsa. Kyse on loppujen lopuksi marginaalilajista, jossa harrastajamäärä lasketaan tuhansissa. Ei ole kenenkään edun mukaista lähteä mukaan tyhjään päivävaihteluun siitä missä asustavat puhdasoppisimmat ja tulusieluisimmat flamencot.

Olkaamme sitä vastoin ylpeitä siitä, että Suomessa flamenco on niin korkeatasoista, että se huomioidaan jo Espanjassakin!

Tommi Virtanen

Agradezco

Ihana herätä uuteen päivään,
kun on tämä Jumalan antama elämä,
nämä kädet joilla halata ystävää
ja nämä jalat joilla tanssia flamenco.

Anette Åkerlund

Salida

Kappale aloitetaan useimmiten kitarasalidalla (kitaraintrolla) ja laulusalidalla (alkulaululla). Aloituksessa laulaja ei yleensä käytä sanoja, vaan laulaa tavuilla kuten ay tai lelele virittääkseen tunnelman ja säveltason. Alegriaksessa tyypillinen alkulaulu kulkee tavuilla tiritritran. Aloitus voi olla vapaarytmisen, siinä voi olla sanat, mahdollisuuksia on monia. Tanssijan "esittelyjaksosta" voi myös käyttää termiä tanssisalida.

Letra

Laulettu säkeistö, yksi tekstikokonaisuus.

Coletilla/estribillo

Kertosäkeenomainen lauluosuus, joka lauletaan varsinaisen letran perään, tyypillinen esimerkiksi alegriaksessa. Kertosäe ei tässä tarkoita, että sama kertosäe toistettaisiin joka letran jälkeen.

Falseta

Kitaramelodiaosuus, kitaristin "soolo". Yleensä falsetalla tarkoitetaan nimenomaan melodista sooloa, ei pelkkiä soitinkulkuja tai vapaata sooloa soitinkulkuihin pohjautuen. Usein falsetan rytmi on melko vapaa.

Escobilla

Koputusosuus. Kappaleessa on yleensä vähintään yksi pidempi escobilla, mutta escobilloja voi olla useita. Escobillan musiikki voi olla perussoittoa kitaralla tai pelkkä rytmi. Escobillan pohjana voi olla myös falseta. Escobillaan kuuluu usein subida eli tempon nostaminen, esimerkiksi takapotkukoputuksella.

Llamada/remate/cierre/corte

ovat kaikki termejä, joita käytetään ns. rytmisistä kommentteista eli erilaisista välikkeistä ja lopukkeista. Merkitykset ovat jokseenkin päällekkäisiä. Moni käyttää niitä eri yhteyksissä mielensä mukaan. Llamada ("kutsu") on useimmiten merkki siitä, että osa on vaihtumassa, esimerkiksi laulaja odottaa tanssijan llamadaa merkinä siitä, että hän voi aloittaa seuraavan letran. Remate (rematar = lopettaa) tarkoittaa yleensä kompaksen lopun korostamista, esimerkiksi letran keskellä voi tehdä isoja tai pieniä remateja. Cierre (cerrar = sulkea) tarkoittaa jokseenkin samaa, mutta sitä käytetään myös, kun halutaan korostaa sitä, että osa (esimerkiksi letra) loppuu.

Silencio

Osa, joka esiintyy vain alegriaksessa. Hitaampi, mollissa kulkeva kitaraosuus.

Castellana

Osa, joka esiintyy vain alegriaksessa. Nopeampi lauluosuus, joka seuraa silencioa.

Kappaleen lopetuksesta

Kappale lopetetaan perinteisesti nopeassa tempossa ja yleensä laji vaihtuu, eli yleensä 12-jakoiset palot loppuvat buleriakseen ja 4-jakoiset tangokseen. Alegriaksen lopettaa yleensä bulerias de Cádiz (Cai), joka on duurissa kulkeva buleriaslaji. Joillakin lajeilla, kuten siguiriyalla ja farrucalla, on omat lopetuksensa, ns. macho-osuudet. Siguiriya voidaan lopettaa myös duurissa kulkevaan cabal-lauluun.

Rakenne levyillä

Kun tanssia ei ole, kaikki osat eivät ole kappaleessa edustettuina. Useimmiten levyillä kappaleet koostuvat pelkästään letroista ja falsetoista ja kiihtyvä loppu on lyhennetty tai jätetty kokonaan pois. Eli pitää muistaa että nauhamusiikki ei ole rakenteeltaan samanlaista kuin livemusiikki.

Flamencon paloja Jyväskylässä

"Flamencon paloja" on Suomen flamenco-yhdistysten yhteiskonsertti, joka järjestetään Jyväskylässä tunnelmallisella A-salilla lauantaina 28.10.2006 klo 19. "Flamencon paloja" kokoa nimensä mukaisesti suomalaisen flamencon palat samalle näyttämölle. Tarkoituksena on tuoda yhteen flamencon tekijöitä ja harrastajia eri puolilta Suomea ja elvyttää kohtaamisen idea. Yhdistysten yhteiskonsertti on järjestetty edellisen kerran lähes kymmenen vuotta sitten Helsingissä, tällä kertaa kohtamme keskellä Suomea Jyväskylässä. Kohtaamisen idea on viety tavanomaista konserttia pidemmälle: "Flamencon paloja" ei ole perinteinen konsertti, vaan ilta, jossa tarjolla on intensiivisiä, koskettavia ja riemukkaita esityksiä muodossa, joka jättää tilaa yhdessäololle ja viihtymiselle.

"Flamencon paloja" tarjoaa yleisölle ainutlaatuisen mahdollisuuden nähdä yhden illan aikana läpileikkaus suomalaisesta flamencosta. Esityksessä koetaan flamencomusiikin ja tanssin eri sävyjä. Nimi viittaaakin paitsi palasiin myös flamencon lajeihin eli "paloihin". Illan aikana nähtävät flamencon muodot vaihtelevat perinteisestä kokeilevaan. "Flamencon paloja" on osa Jyväskylän Flamencoyhdistyksen kymmenvuotisjuhlavuotta, jota yhdistys haluaa juhlaa yhdessä muiden Suomen flamenconjen kanssa.

Konsertin lippuja voi ostaa 11.9. alkaen, lipun hinta on 16 euroa. Ennakkomyynti on Kampus Kirjassa, osoitteessa Gummeruksenkatu 6. Lippuja voi ostaa myös maksamalla lipun/lippujen hinnan yhdistyksen tilille 529002-40281889 viitenumera 2079, viitenumero on ehdoton! Yhdistyksen tilille maksetut liput saa A-salilta ennen konsertin alkua maksajan nimellä. Jyväskyläläisten toivotaan hakevan lippunsa ennakkoon Kampus Kirjasta.

Palanen flamencotaivasta Lappeenrannassa

Lappeenrannan pieni mutta pippurinen flamencoyhdistys Bailaora ry sai kiitollisena tehtäväkseen organisoida **Maija Lepistön** flamencokurssin 4.-6.8., Lappeenrannan Linnoituksen yön viikonloppuna, yhdessä Tanssiopisto Sonja Tammelan kanssa. Sama porukka toimi järjestäjätahona myös Majan, **Antonia de Córdoba**n, **Karo Sampelan** ja **Chiquin** upean konsertin taustalla. Lisäksi tanssiopistolla tarjottiin yleisölle flamenco-tutustumistunteja Maija Lepistön vetäminä.

Flamencoharrastajien joukko on Lappeenrannassa pysynyt samankokoisena tai jopa hiukan

kutistunut parhaista vuosistaan. Harrastusta on Tanssiopisto Sonja Tammelassa kuitenkin jatkanut sitkeä joukko todella innostuneita tanssijoita. Yhteisenä tavoitteena harrastajilla, flamencoyhdistyksellä ja tanssiopistolla on saada upea harrastus myös jatkamaan Lappeenrannassa. Elokuinen tempaus olikin oiva osoitus siitä, että kannattaa tuoda flamenco yleisön luo, niin innostuneen vastaanoton ryhmän esitys sai!

Esitys koostui pienistä erityyppisistä kokonaisuuksista, joissa musikit pääsivät kukin vuorollaan upeasti esiin. Aloituksesta vastasi Chiqui tunnelmallisen kauniilla kitarasoolollaan. Mies todella tuntee instrumenttinsa ja otti yleisönsä herkillä soitannallaan! Seuraavaksi mukaan tuli Karo Sampela, jonka sormet löysivät ihmeellisen vivahteikkaan maailman cajónin uumenista. Antonia de Córdoba toisinaan rosoinen, toisinaan kuulas ääni valloitti lappeenrantalaisyleisön ja tempasi meidät mukaansa aitoon pelkistettyyn tunnemaailmaansa. Lopulta lavalle astui Maija Lepistö, joka sulokkailta, ilkkurisilla, ylväillä ja kaihoisilla tanssin sävyillä innosti ujon yleisön aplodeineen yhä raisumpiin vastakommenteihin. Oli ilo tuntea, kuinka tunnelma syveni – saimme Lappeenrantaan palasen flamencotaivasta.

Outi Wasama
Flamencoyhd. Bailaora ry, pj

Suomalaiset flamencokassit valloittavat Espanjaa

Myydä jääkaappeja Pohjoisnavalle tai hiekkaa Saharaan – mikä muu voisi olla yhtä haastavaa? Tietenkin myydä jotain flamenco- liittyvää Espanjaan. Nyt sekin on kuitenkin tehty: Huittisissa sijaitseva Kassimatti Oy on myynyt flamenco- ja muihin esiintymistarvikkeisiin erikoistuneelle Menkes-ketjulle erän perinteiseen pallokuosiin perustuvia kasseja harjoitus- ja rantakasseiksi. Jos koe-erän myynti sujuu odotetulla tavalla, kasseista tulee pysyvä lisä ketjun valikoimiin.

Menkes-ketjulla on seitsemän myymälää Espanjassa sekä lisäksi liikkeit Pariisissa ja New Yorkissa.

JL

Espanjan ääni on vaiennut

Yksi Espanjan rakastetuimmista taiteilijoista, laulaja **Rocio Jurado**, on menehtynyt haimasyöpään 61 vuoden iässä. Tämä Chipionassa, Cádizin provinssissa syntynyt monipuolinen artisti aloitti uransa flamencolla, mutta hänet

tunnettiin ennen kaikkea canción españolan dramaattisena tulkitsijana. Hän voitti ensimmäisen laulukilpailunsa vuonna 1958, esiintyi myöhemmin mm. **Manolo Escobarin**, **Pastora Imperion** ja **Manolo Caracolin** kanssa ja jopa sijoittui Miss Eurooppa -kisoissa kolmanneksi vuonna 1969. Kaiken muun ohella hän ehti myös näytellä Madridin Zarzuela-teatterissa sekä muutamassa elokuvassa, joista mainittakoon **Carlos Sauran** "Sevillanas". Sauran "El amor brujo" -elokuvassa Jurado esiintyy elokuvan ääniraidalla.

Viime vuonna Juradon terveydentilan väliaikaisesti kohennuttua hän nauhoitti Espanjan televisiolle ohjelman "Rocio, siempre", jossa hän esiintyi yhdessä lukuisten taiteilijaystäviensä, mm. **Antonio Canalesin** kanssa. Ohjelmasta tehdyn dvd:n julkaisutilaisuuteen hän ei kuitenkaan enää pystynyt osallistumaan. Hän kuoli kotonaan Madridissa kesäkuun 1. päivänä, ja hänet on haudattu kotikaupunkiinsa Chipionaan.

JL

Kirjauutuuksia

Kirjakaupan uutuushyllyltä löytyy tänä keväänä suomenkielisiä uutuuskirjoja sekä flamencosta että runoilija **Federico Garcia Lorcasta**. **Juha Varto** ja **Hakim Attar** ovat tehneet kirjan "Syvä laulu", joka ilmestyy 23°45' niin & näin -lehden filosofinen julkaisusarjassa. "Kirjassa he etsivät syvää laulun sanoista ja kertomuksista teemoja, joissa paljastuu esimoderni ja modernin jälkeinen maailmassa olemisen kokemus ja sen moninaisuus. Kirjoittajat osoittavat, mitä syvä laulu haluaa nostaa esille, mitä pitää yhä edessämme, kaiken viihteen keskelläkin; miten syvä laulu nostaa esille sen ihmiselle tärkeän, mikä ei huku vaikka tyhjyyden vesi nousee miten korkealle tahansa."

Sanasato julkaisee puolestaan **Francisco Umbralin** kirjoittaman Lorcan elämäkerran, jonka on suomentanut **Terhi Suutarinen**. "Cervantes-palkittu Francisco Umbral lähestyy kohdettaan intohimoisesti. Hän pyrkii rikkomään Lorcan liitettyä piintyneet käsitykset ja paljastamaan niiden alta runoilijan 'salatun elämäkerran'. Suomalaislukijoiden osalta Umbralin luonnehdinta on pitänyt paikkansa todella sananmukaisesti, sillä Lorca, kirottu runoilija on ensimmäinen suomennettu Lorca-elämäkerta. Mukana on myös runsaasti runoja, jotka **Tarja Roinila** on kääntänyt ensimmäistä kertaa suomeksi."

Leena Järvinen/ TD

Kuukauden 1. keskiviikko

Club Candela

Ravintola Piano, Rauhankatu 15, klo 20 alkaen
4.10. Vierailijana Visto-yhtye.

Canela 5 vuotta:

4.10.

Heijastuksia,

koreografia Erika Alajärvi, ohjaus Mari Martin,
video Heidi Kouhia, tanssi Emilia Aho, Erika
Alajärvi, Katja Lundén, Anna Palmio, Sampsa
Peltonen, Annatuuli Saine, Kanneltalo klo 19

6.–7.10.

Espanjalaisten koreografien teossarja:

A flor de piel, koreografia Belén Maya

4 Jinetes, koreografia Israel Galván

Sola, koreografia Rafaela Carrasco

Abstracción, koreografia Andrés Marín
tanssi Emilia Aho, Erika Alajärvi, Anna Palmio,
Annatuuli Saine, Milena Urmas
Kanneltalo klo 19, Liput esityksiin 16/12 e sekä
kahden illan sarjalippu 30 e (Heijastuksia +
teossarja) Lippupalvelusta
Lisätietoja: www.canela.fi

21.10.

Tablao-flamencoilta

Linnateatterin teatteriravintola, Turku klo 20.30
Lisätietoja: www.turunflamenco.fi

28.10.

Flamencon paloja

Suomen flamencoyhdistykset kohtaavat!
A-sali, Jyväskylä klo 19. Ks. Noticias-palsta
Lisätietoja: <http://flamenco.ohoi.net/>

Contrastes

Flamencotanssiteos, jossa perinteisen flamencon eri lajit tuodaan esiin valon, musiikin, pukujen ja liikkeiden eri kontrasteina.
Iloa ja juhlaa...surua ja rakkautta...ystävyyttä ja kateellisuutta...mutta ennen kaikkea tanssin riemua!

koreografia Marianna Verdecia
tanssi Alina Sinivaara, Johanna Komppa, Laura Viding, Marianna Verdecia, Nea Granlund, Sampsa Peltonen, Satu Rätty, Sonja Vottonen, Terhi Ketolainen
muusikot: Juan Manuel Jiménez Martín
"Chiqui", kitara; Dile Kolanen, basso; Tove Djupsjöbacka, cajón ja viulu; Anne Virtanen, Taija Tyrväinen, Anette Åkerlund, laulu.
17.11. Kulttuuriareena Grand, Porvoo klo 19.
Liput 17/15 e. Grand, puh. 019 582 002.
20.1. Savoy-teatteri, Helsinki klo 19.
Liput 20/18 e. Savoy-teatteri ja Tanssikoulu
Baila Baila, puh 041 533 7383.

Espanja:

XIV Bienal de Flamenco

1.10. Tomás de Perrate: "Perraterías".
Teatro Central klo 21.

2.10. Fernando Terremoto,
Teatro Lope de Vega klo 21.

3.–7.10. Compañía El Flamenco Vive: "El
Flamenco en cuatro estaciones",
Koululaisnäytökset Teatro Alamedassa klo
10 ja 12. (7.10. klo 18)

3.10. "A solas", Joaquín Grilo,
Teatro Central klo 21.

4.10. Agujetas, El Pele, Juana Amaya.
Teatro Lope de Vega klo 21.

5.10. "...En el tiempo", José Antonio Rodríguez.
Teatro Central klo 21.

6.–7.10. Eva Yerbabuena Ballet Flamenco:
"Huso de la memoria", Teatro Lope de Vega
klo 21. (7.10. klo 22).

6.10. Remedios Amaya / Capullo de Jerez
Hotel Triana klo 23.30.

7.10. "Son de la Frontera", ensi-ilta.
Hotel Triana klo 23.30.

7.10. Andrés Marín: "Vanguardia jonda".
Teatro Central klo 21.

8.10. "Suen a romero". Juan Carlos Romero,
Teatro Central klo 21.

9.–12.10. & 14.10. Varuma Teatro: "Circontem-
poráneo y compás". Koululaisnäytökset Teatro
Alamedassa klo 10 ja 12. (12.10. & 14.10. klo
18).

10.10. "Homenaje al maestro Granero".
Teatro Lope de Vega klo 21.

11.10. Dorantes en concierto. Teatro
Central klo 21.

12.10. Vicente Amigo: Un momento en el
sonido. Teatro Lope de Vega klo 21.

13.10. La noche de Pepe Habichuela.
Teatro Central klo 21.

14.10. "Gitanas". Mm. La Farruca, La Faraona,
Angelita Vargas. Teatro Lope de Vega klo 21.

15.10. Päätösgaala.
Teatro de la Maestranza klo 20.30.

Lisätietoja: www.bienal-flamenco.org

Rutas de flamenco

3.–7.10. Ruta de la creación: Las huellas de
Chacón

16.–20.10. Ruta de la Bajañi

6.–10.11. Ruta de la creación: Las huellas de
Chacón

11.–15.12. Ruta del compás al tres por cuatro-
Lisätietoja: www.andalucia.org/flamenco

24.–28.10.

Festival de la Mistela

Teatro Municipal, Los Palacios (Sevillan
provinssi)

24.10. María José Carrasco, Niño Elias

25.10. Esperanza Fernández, Paco Fernán-

dez, Tomás de Perrate, Antonio Moya

26.10. Rafael Riqueni, Fuensanta La Moneta

27.10. Aurora Vargas, Pansequito, Diego
Amaya

28.10. Rocio Molina: El eterno retorno

Trasnoches de flamenco:

25.10. Ana Marquez, El Vareta, Enrique
Moron, Martín Chico

26.10. Manuela Rios, José Anillo, Miguel
Rosendo, Rafael Rodríguez

27.10. Mercedes de Moron, Mari Peña, El
Rubio de Prina, Antonio Moya

28.10. El Oruco, Emilio Molina, Jesús Flores,
Luis Amador

Lisätietoja: www.festivaldelamistela.com

Tomatito & Michel Camilo: Spain Again Tour

3.11. Jaén, 4.11. Alcobendas (Madrid), 12.11.
Gijón (Asturias), 18.11. Sevilla

23.2.–10.3.2007

Festival de Jerez

Tanssikurssit, opettajina mm. Matilde Coral,
Angelita Gómez, Rafaela Carrasco, Rocio
Molina, Manuel Liñán, Rafael Campallo, Mer-
cedes Ruiz, Manuel Betanzos, Andrés Marín,
Andrés Peña, Isabel Bayón, Antonio El Pipa.
Ilmoittautumiset alkoivat 1.9.2006.

Lisätietoja: www.festivaldejerez.es

Muu Eurooppa:

Paco de Lucia Gira 2006

5.10. Le Dôme, Marseille (Ranska)

6.10. Le Summum, Grenoble (Ranska)

8.10. Salle Pleyel, Pariisi (Ranska)

9.10. Le Rhénus, Strasbourg (Ranska)

11.10. Le Zénith 12, Toulouse (Ranska)

18.10. Andorra

1.11. Oslo (Norja)

7.11. Wien (Itävalta)

11.11. Tempodrom, Berliini (Saksa)

13.11. Zürich (Sveitsi)

22.11. Ateena (Kreikka)

Lisätietoja: www.pacodelucia.org

Tomatito y Michel Camilo: Spain Again Tour

30.10. Concertgebouw, Amsterdam (Hollanti)

9.11. Antalya (Turkki), 10.11. Istanbul (Turkki)

15.11. Lontoo (Iso-Britannia)

29.1. Konzerthaus, Wien (Itävalta)

2.2. Genève (Sveitsi), 3.2. Tonhalle, Zürich

(Sveitsi), 4.2. Basel (Sveitsi)

Eva Yerbabuena Ballet Flamenco: Eva

16.11. Lucent Danstheater, Haag (Hollanti)

17.11. Theaterfabriek, Amsterdam (Hollanti)

18.11. Schouwburg, Groningen (Hollanti)

Lisätietoja: www.evayerbabuena.com

Flamenco on

Flamenco on kaasuliedellä poriseva espressopannu

Flamenco on jäätä hikisellä iholla

Flamenco on laiva joka vei rakkauden horisontin taa
ja jätti tilalle kaipauksen

Flamenco on isä joka lähtee eikä palaa

Flamenco on äiti joka ottaa syliin ja halaa

Flamenco on rosmariinin oksa

jonka tuoksu ei jätä minua rauhaan

Flamenco on liikainen laahushame

Flamenco on naula kengän kannassa

Flamenco on Telakan lattia

ja se tietää mitä tarkoitan

Flamenco on sinun kätesi liike

Flamenco on katseesi joka tietää

Flamenco on reiden sisäpinta

ja äidin ruokkiva rinta

GEMELOS

Iggy Pop
rockvaari

Mercedes Ruíz
flamencotanssijatar

Top5

-palstalla pureudumme letralaisten kuuntelutottumuksiin ja listaamme viimeaikojen suosikkiviisikon.
Tällä kerralla meille avautui **Ailin "Punavuoren flamencofiilistelijä" Bayaz.**

Parasta flamenco: Esperanza Fernández ja Paco Fernández livenä

Parhaita flamencolevyjä:

Vicente Amigo: De mi corazón al aire

Vicente Amigo: Vivencias imaginadas

Paco de Lucia: Luzía

Carmen Linares: Antología

Camarón: Antología

Ilmoitushinnat ja koot Letrassa

1/1-sivu 170 e	155 x 247 mm
1/2-sivu 85 e	155 x 120 mm
1/4-sivu 42 e	155 x 60 mm
1/4-sivu 42 e	74 x 120 mm
1/8-sivu 21 e	74 x 60 mm

Helsingin Flamencoyhdistyksen
omat internet-sivut löytyvät
osoitteesta

www.flamenco.fi

PEÑAN SALIN VUOKRAUS

Helsingin Flamencoyhdistyksen salia voi vuokrata opetus- ja harjoitus-
käyttöön kuka tahansa. Salin osoite on Pohjoisesplanadi 2.

Hinnat:	Opetuskäyttöön	Harjoituskäyttöön
Jäsenille:	Pieni sali 7 e/h	Pieni sali 4 e/h
	Iso sali 12 e/h	Iso sali 7 e/h
Muille:	Pieni sali 9 e/h	Pieni sali 6 e/h
	Iso sali 14 e/h	Iso sali 9 e/h

Tiedustelut ja salivaraukset:
Aura Ettala, p. 050 401 6144

1. Merkitse varauskirjaan selvästi
 - koko nimesi
 - kellonaika
 - onko varaus harjoitus- vai opetuskäyttöön
2. Merkitse yhteystietosi (nimi, puh.nro) kirjan takana olevaan lis-
taan.
3. Peruutukset on tehtävä viimeistään 2 vrk ennen varattua aikaa,
muutoin niistä peritään maksu. Soita tai laita tekstiviesti peruutuksesta
Aura Ettalalle. Aura hoitaa peruutuksen merkitsemisen varauskirjaan.
Omatoimisesti peruutuksia ei saa merkitä.

Seuraavan lehden deadline on 10.11.

Helsingin Flamencoyhdistys ry:n hallitus kevätkokoukseen 2007 asti.

Emilia Aho, puheenjohtaja
Merikatu 45 B 14
00150 Helsinki
040 716 3134 (yhd.puhelin)
050 522 6758
info@flamenco.fi

Anne Virtanen, I varapuheenjohtaja
050 561 6586
annevirtanen@welho.com

Anne Lamberg-Laitinen, II varapuheenjohtaja,
jäsenrekisterin ja taloudenhoitaja
Urkupillintie 7 H 78
00420 Helsinki
040 52 12 763
020 483 5911 (työ)
anne.lamberg@metso.com (työ)
anne.lamberg@24.fi (koti)

Auli Kaartinen, salivaraukset
050 305 7392
solea@jippii.fi (koti)

Laura Viding, sihteeri
050 526 8947
laura.viding@kolumbus.fi

Sonja Vottonen, peñaemäntä
041 516 2677
sonja.vottonen@helsinki.fi

Samuli Työrinoja, kurssit ja musiikki
060 354 2543
samuli.tyorinoja@helsinki.fi
musiikki@flamenco.fi

Arja Haapakorpi, varajäsen, tiedotus
050 539 6711
tiedotus@flamenco.fi
arja.haapakorpi@kolumbus.fi

Aura Ettala, varajäsen
050 401 6144
aura.ettala@edu.hel.fi

Annukka Salo,
varajäsen, nettivastaava
050 363 4885
tiedotus@flamenco.fi
annukka.salo-tolvanen@helsinki.fi

Tove Djupsjöbacka,
Letran päätoimittaja
040 731 4304
tove.djupsjobacka@helsinki.fi

Helsingin Flamencoyhdistys ry
Peña Flamenca de Helsinki
Pohjoisesplanadi 2
00130 Helsinki
p. 040 716 3134
www.flamenco.fi

Helsingin Flamencoyhdistys ry
Peña Flamenca de Helsinki
Pohjoisesplanadi 2, 00130 Helsinki

Seguirilla de los tiempos

(perint./ E. Morente)

*Quisiera yo tener
La boca de caramelo
Para hablar y no ofender*

*Se cambiaron los tiempos
Me he cambiado yo
Donde no hay escritura
No hay obligación*

*Aqueos los golpes
Aqueos por dios
Se me arrancan de fatigas
Las alas del corazón*

*Kunpa omaisin
suun sokerista jotta
en puheillani loukkaisi*

*Ajat ovat muuttuneet
muuttunut olen minä
Missä ei ole kirjoitusta
ei ole velvoitetta*

*Kaikki nuo iskut
jumalan tähden
murheilla minulta repivät
sydämeni siivet*

Suom. Erika Alajärvi